

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ในการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนต้องมีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้สนองความต้องการของผู้เรียนรายบุคคลได้ ผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนมากที่สุดโดยการศึกษาถึงวิธีการสอนและวิธีการเรียนของผู้เรียนในรูปแบบใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้เน้นให้ผู้สอนสามารถนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานหรือบูรณาการใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยกำหนดไว้ในมาตรา 24(5) ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆและมาตรา 30 กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ (สมบุรณ์ ตันยะ, 2547)

ในปัจจุบันคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิตได้เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี โดยมีระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตร 4 ปี แบ่งออกเป็น 2 หลักสูตร 7 สาขาวิชา คือ หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ และหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร สาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไปหมวดวิชาบังคับ หมวดวิชาบังคับเลือก และหมวดวิชาเลือกเสรี

โดยที่รายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายเป็นวิชาบังคับของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 หลักสูตรนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ก่อนที่จะจบการศึกษาชั้นปริญญาตรีนิติศาสตร์บัณฑิต วิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย เป็นการจัดให้นักศึกษาได้บูรณาการความรู้ที่ได้ศึกษามาทั้งหมดไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานทางวิชาชีพกฎหมาย ทั้งในองค์กรภาครัฐหรือเอกชน โดยนักศึกษาต้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายที่สถานประกอบการ จำนวน 450 ชั่วโมง เป็นการจัดให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายในองค์กรภาครัฐหรือเอกชน หรือหน่วยงานที่เหมาะสม เพื่อให้ได้รับความรู้ ทักษะเจตคติที่ดี และประสบการณ์ในอาชีพ โดยที่นายจ้างพบว่านักศึกษาเองยังไม่พร้อมในการฝึกงาน ยังไม่มีการเตรียมพร้อมก่อนเข้ารับการฝึก อันเป็นสาเหตุให้หลักสูตรนิติศาสตร์มีความประสงค์ให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกไปทำงานจริง ดังนั้น หลักสูตรนิติศาสตร์จึงจัดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและความต้องการของตลาดแรงงาน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายนักศึกษาได้บูรณาการ

ความรู้ที่ได้ศึกษามาทั้งหมดนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานจริงในงานเกี่ยวกับกฎหมาย ทั้งในองค์กรภาครัฐหรือเอกชน หรือหน่วยงานที่เหมาะสม เพื่อให้ได้รับความรู้ ทักษะเจตคติที่ดี และเป็น การเพิ่มพูนประสบการณ์ตรงในวิชาชีพ อันจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ตามเป้าหมายที่ให้นักศึกษาได้รับ การปลูกฝังให้มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร ด้วยความสำนึกใน จรรยาบรรณของวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และสังคม เพื่อเตรียมความพร้อมและปรับตัวให้ สามารถทำงานได้จริงเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว

ผู้วิจัยเป็นผู้รับผิดชอบการสอนวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายแก่นักศึกษา ปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 หลักสูตรนิติศาสตร์ จึงตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษาถึงคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย เพื่อหาแนวทาง ให้นักศึกษาได้เตรียมความพร้อมก่อนไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายในองค์กรภาครัฐหรือเอกชน หรือหน่วยงานและเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาในการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคตต่อไปเมื่อ จบการศึกษา

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

สำหรับการวิจัยนี้ได้ทำการวิจัยในเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตร นิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

- 1.1 เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ตามการรับรู้ของนักศึกษาและผู้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย
- 1.2 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับคะแนนเฉลี่ย อายุ คุณวุฒิการศึกษา ตำแหน่งงานของผู้ฝึก ประสบการณ์การทำงาน ประเภทของหน่วยงานที่ฝึก จำนวนบุคลากรในหน่วยงาน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้เป็นการสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา หลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายได้กำหนดขอบเขต ดังนี้

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่วิจัย ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ของคณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ในปีการศึกษาที่ 2/2557 มหาวิทยาลัยสวน ดุสิต หลักสูตรนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่จัดการเรียนการสอนรายวิชาฝึก ประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย โดยมีจำนวน 1 ตอนเรียน ซึ่งมีจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 75 คน และผู้ฝึก ประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายในองค์กรภาครัฐหรือเอกชนหรือหน่วยงานให้กับนักศึกษา 75 คน รวม แบบสอบถามจำนวน 140 ชุด โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณอิงหลักของ Yamane' โดยใช้ความ

คลาดเคลื่อนการกำหนดตัวอย่างที่ระดับ ร้อยละ 5 ค่าความน่าเชื่อถือที่ ร้อยละ 95 โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ รวมจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 504 คน จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบสัดส่วน (Quota Sampling) อยู่ที่ $504/1+504 (0.05) 2$ เท่ากับ 223.00885 จึงได้กำหนดการเก็บแบบสอบถาม 140 ชุด

ด้านเนื้อหา

โดยมุ่งเน้นวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับการศึกษารายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ในหลักสูตรนิติศาสตร์ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ในปีการศึกษาที่ 2/2557 มหาวิทยาลัยสวนดุสิต หลักสูตรนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่จัดการเรียนการสอนรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย โดยมีจำนวน 1 ตอนเรียน ซึ่งตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ระดับคะแนนเฉลี่ย อายุ คุณวุฒิการศึกษา ตำแหน่งงานของผู้ฝึกประสบการณ์การทำงาน ประเภทของหน่วยงานที่ฝึก จำนวนบุคลากรในหน่วยงาน และตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ รวม 3 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน และด้านความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน

ทั้งนี้ ยังมีการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้แบบสัมภาษณ์คำถามปลายเปิดเชิงลึกเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย โดยทำการสัมภาษณ์ผู้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษา จำนวน 10 คน โดยวิธีเจาะจง

ด้านระยะเวลา ใช้ระยะเวลาในการวิจัยทั้งหมด 10 เดือน

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวน 1 ตอนเรียน ที่จัดการเรียนการสอนรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย

วิชาฝึกประสบการณ์ หมายถึง รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สำหรับการวิจัยนี้ได้ทำการวิจัยในเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย โดยมีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของการวิจัย ดังนี้

1. อาจารย์ผู้สอนในวิชาดังกล่าวสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน
2. สามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักศึกษา
3. สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารายวิชาดังกล่าวสำหรับการพัฒนาหลักสูตรในครั้งต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายครั้งนี้ได้ทำการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย
2. บทบาทและความสำคัญภาคความร่วมมือของสถานประกอบการ
3. แนวคิดเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์
4. แนวคิดเรื่องการสรรหาบุคลากร และการคัดเลือกบุคลากร
5. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอนเชิงประสบการณ์
6. แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย

ความหมายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไม่ว่าจะในสาขาวิชาชีพใดก็ตาม เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงในการทำงานอีกทั้งเป็นการนำเอาความรู้ที่ได้รับไม่ว่าในทางด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติไปทดลองใช้เพื่อเป็นการต่อยอดให้เกิดความชัดเจน เห็นจริง ในองค์ความรู้ที่ได้รับอันจะเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาในการเตรียมความพร้อมในพฤติกรรมทุกด้านไม่ว่าจะเป็นในส่วนของบุคลิกภาพ สติปัญญา เจตคติ ที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อที่จะออกไปดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อสังคมในที่สุด (ฐาภรณ์ อนุสรณ์พานิชกุล, 2554)

พิมพ์ ฉายอรุณ (2545) ได้กล่าวไว้ว่าการฝึกงานความหมายถึง การฝึกงานนอกสถานที่ของนักศึกษา โดยการส่งไปปฏิบัติจริงในแหล่งวิทยาการ และเป็นกระบวนการวัดประสบการณ์ ความพร้อมให้แก่นักศึกษา เพื่อฝึกหัดทักษะในวิชาชีพ รู้จักวิธีการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับการทำงานในสถานประกอบการ และเข้าสู่งานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อมรา ใจบำรุง (2545) ได้กล่าวไว้ว่าการฝึกงานความหมายถึง การฝึกงานว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ และหาประสบการณ์จากการทำงานจริง โดยมีผู้ชำนาญงานแนะนำการทำงานให้กับผู้ฝึกงานในสถานประกอบการ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานจริงและให้เกิดความสามารถในการทำงานที่ดี สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ

สิริกาญจน์ ปรีชาหาญ (2546) ได้กล่าวไว้ว่าการฝึกงานความหมายถึง กระบวนการที่ จะทำให้นักเรียน นักศึกษา หรือผู้รับการฝึกได้มีความรู้ ความเข้าใจ มีประสบการณ์และทักษะ ในการทำงาน เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวไปสู่โลกของการประกอบอาชีพ การฝึกงาน จะทำให้

นักศึกษาหรือเยาวชนมีความพร้อมที่จะเป็นผู้เชื่อมโยงช่องว่าง ระหว่างการศึกษาและการทำงานให้สัมพันธ์กัน

จากความหมายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพดังกล่าวข้างต้นกล่าวโดยสรุปได้ว่า การฝึกงานนั้นเป็นกระบวนการที่นักศึกษา ได้นำเอาความรู้ และทักษะ ที่ได้รับจากสถานศึกษาไปใช้ในการฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนจบการศึกษา ทำให้นักศึกษามีคุณภาพตรงตามที่สถานประกอบการต้องการ และนักศึกษาสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการฝึกงานจริงไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพต่อไป

หลักการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 2557)

1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
 - 1.1 มุ่งพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้มีคุณภาพในด้านต่างๆที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานและการพัฒนางานในสาขานั้นๆ
 - 1.2 กระตุ้น ส่งเสริม ให้นักศึกษาสามารถสร้างงานหลัก หรืองานรองที่ตนเองสนใจในสาขาวิชาชีพนั้นๆได้
2. การจัดการ
 - 2.1. เน้นการจัดการอย่างมีระบบและอาศัยกระบวนการที่ต่อเนื่อง
 - 2.2. เน้นทฤษฎีประสานปฏิบัติที่สามารถประยุกต์ใช้ได้จริง
 - 2.3. เน้นการฝึกจากประสบการณ์จริงให้มากที่สุด
3. การพัฒนาความสัมพันธ์
 - 3.1 เน้นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างบุคลากร องค์กรมหาวิทยาลัยกับสถานประกอบการ และหน่วยงานภายนอกที่มีผลต่อการได้รับความร่วมมือในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กฎหมาย ตลอดจนการมีงานทำของนักศึกษา
 - 3.2 เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการ เจ้าของธุรกิจและบุคลากรต่างๆที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยในขอบเขตที่เหมาะสม
 - 3.3 ส่งเสริมให้นักศึกษาสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในการทำงานเป็นหมู่คณะ

จุดมุ่งหมายของประสบการณ์วิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ประสบการณ์วิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย เป็นการจัดให้นักศึกษาได้บูรณาการความรู้ที่ได้ศึกษามาทั้งหมด เพื่อประยุกต์กับการปฏิบัติงานจริงในงานเกี่ยวกับกฎหมาย ทั้งในองค์กร ภาครัฐหรือเอกชน ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ตรง การทำงานเป็นทีม รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมและปรับตัวให้สามารถทำงานได้จริงเมื่อสำเร็จการศึกษา

นโยบายทั่วไปของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย

เพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหลักสูตรนิติศาสตร์ จึงได้กำหนดนโยบายไว้ดังนี้

1. กำหนดให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือภาคเอกชน ที่มีส่วนงานเกี่ยวข้องกับด้านกฎหมาย

2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษานำเอาองค์ความรู้ด้านนิติศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานหรือองค์กรที่ฝึกประสบการณ์ วิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ส่งเสริมการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วมในหน่วยงานหรือองค์กรที่ฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาได้เรียนรู้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานอย่างแท้จริงตลอดจนฝึกทักษะในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักและทฤษฎี กฎหมาย
5. เพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงาน และการบริการสาธารณะที่มีมาตรฐานและคุณภาพ โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อ ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และการสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชน
6. มุ่งให้นักศึกษาสามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์ในหน่วยงานหรือองค์กร ตลอดจนประชาชนได้เป็นอย่างดี
7. อาจารย์ที่ปรึกษาการฝึกประสบการณ์และนักศึกษาจะต้องยึดเนื้อหารายละเอียดในรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย และคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย เป็นแนวทางในการดำเนินงานทุกด้าน
8. การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จะอาศัยข้อมูลจากอาจารย์นิเทศ และผู้ควบคุมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของหน่วยงาน ที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพมาเป็นเครื่องพิจารณาตัดสิน
9. หลังเสร็จสิ้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย นักศึกษาจะต้องกลับมาร่วมสัมมนาปัจฉิมนิเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย (มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 2557)

เมื่อสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแล้วนักศึกษามีความสามารถดังนี้

1. เชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีกับการประยุกต์ให้เกิดผลทางปฏิบัติ
2. เข้าใจขั้นตอนและกระบวนการทางกฎหมายอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมกับสามารถนำมาใช้ในการทำงานจริง
3. เรียนรู้และฝึกประสบการณ์การพัฒนางานด้านกฎหมายจากสภาพการทำงานจริง
4. เข้าใจชีวิตการทำงานและวัฒนธรรมองค์กรในองค์กรต่างๆ
5. ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและสามารถทำงานร่วมกันได้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายเป็นการจัดให้นักศึกษาได้บูรณาการความรู้ที่ได้ศึกษามาทั้งหมดนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานจริงในงานเกี่ยวกับกฎหมาย ทั้งในองค์กรภาครัฐหรือเอกชน หรือหน่วยงานที่เหมาะสม เพื่อให้ได้รับความรู้ ทักษะเจตคติที่ดี และเป็น การเพิ่มพูนประสบการณ์ตรงในวิชาชีพ อันจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ตามเป้าหมายที่ให้นักศึกษาได้รับการปลูกฝังให้มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร ด้วยความสำนึกในจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคม เพื่อเตรียมความพร้อมและปรับตัวให้สามารถทำงานได้จริงเมื่อสำเร็จการศึกษา

2. บทบาทและความสำคัญภาคความร่วมมือของสถานประกอบการ

รวิวรรณ ชินะตระกูล (2542) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับ ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาไว้ว่า สถานศึกษามีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกับสถานประกอบการ เนื่องมาจากหลายสาเหตุ อันได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ไม่สามารถปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้ทัน และส่งผลถึงคุณภาพของหลักสูตร และทักษะของนักศึกษาไม่ตรงกับสภาพการมีงานทำ ทั้งในด้านฝีมือและบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ในการทำงาน ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาคน ได้สอดคล้องกับสภาพการทำงาน การเปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี สถานศึกษาได้รับความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือผู้ประกอบการ พอสรุปรูปแบบและวิธีการได้ดังนี้

1. การจัดนักศึกษาฝึกงานในสถานประกอบการ
2. ร่วมสัมมนาทางวิชาการ
3. จัดตลาดนัดแรงงาน
4. การศึกษาดูงาน
5. การให้ข้อมูลหรือบทสัมภาษณ์
6. การสนับสนุนวิทยากรบรรยายให้ความรู้ฝึกอบรม
7. การสนับสนุนงานวิจัย
8. สนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์ และทุนการศึกษา

บทบาทของผู้สอนและผู้ควบคุมการฝึกงานในสถานประกอบการ จะต้องมียุทธศาสตร์ต่างๆดังนี้

1. ร่วมออกแบบและปรับปรุงวิธีการต่างๆ ที่จะนำไปปฏิบัติกับการฝึกงาน การมีส่วนร่วมตามบทบาทนั้นอาจมีได้ 2 รูปแบบคือวางแผนโดยอิสระในการดำเนินการเองในสถานประกอบการและการวางแผนในการดำเนินการร่วมกับสถานศึกษา
 2. จัดการหรือดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกงาน โดยความเห็นชอบของผู้บริหารสถานประกอบการ
 3. จัดการหรือดำเนินการเกี่ยวกับองค์ประกอบภายในสถานประกอบการที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงาน
 4. ให้การสนับสนุนโดยทั่วไป และให้ความสนใจในโครงการฝึกงานที่จัดขึ้น
 5. ยอมรับความเสมอภาคและความแตกต่างในตัวนักศึกษาฝึกงานและพยายามเปิดโอกาสให้แต่ละคนมีสิทธิ์ในการฝึกงานอย่างเท่าเทียมกัน
 6. ให้บริการทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือโดยทั่วไปเกี่ยวกับการฝึกงาน เช่น ให้ข้อมูลข่าวสาร วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ
 7. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับงานที่ตนปฏิบัติเพื่อพัฒนาอาชีพของตนเอง และช่วยสอนผู้เข้ารับการฝึกงาน ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่ง
 8. มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายในด้านวิชาชีพของตน
- กล่าวโดยสรุปได้ว่า ผู้สอนและผู้ควบคุมดูแลรับผิดชอบการฝึกงานในสถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนสำคัญที่จะช่วยสอนนักศึกษาผู้ซึ่งเข้ารับการฝึกงานให้มีทักษะวิชาชีพ มี

คุณธรรม มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร ด้วยความสำนึก มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และสังคม ตามที่ได้ศึกษามาในชั้นเรียนให้เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่องาน การตระหนักในจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีความศรัทธาในองค์กร และสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. แนวคิดเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

สมชาติ กิจยรรยง (2548) ได้ให้แนวความคิดเรื่องบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ว่า การพัฒนาคนไทยให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ในองค์รวมของคนนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องทำให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้ง 5 ด้าน คือ

1. พัฒนาพลังกายของคน
2. พัฒนาพลังใจของคน
3. พัฒนาพลังสมองของคน
4. พัฒนาพลังจริยธรรม ศีลธรรม คุณธรรมของคน
5. พัฒนาพลังสติปัญญาของคน

รวมทั้งบุคลากรในองค์กรจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติในสิ่งเหล่านี้

1. ความกระตือรือร้นในการหาความรู้ใหม่มาใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
2. ทักษะและความสามารถที่ใช้งานได้
3. ทักษะที่ดี
4. การทำงานมีระบบ
5. คิดอย่างเป็นระบบ สามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมอื่นๆได้
6. มีการฝึกฝนตนเองตลอดเวลา
7. มีความสามารถในการแข่งขัน
8. ปรับมาตรฐานการทำงานของตนให้สูงขึ้น

จำเนียร จวงตระกูล (2542) ได้ให้แนวความคิดเรื่องบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ว่า การตอบสนองความคาดหวังของผู้บังคับบัญชาไว้ 10 ประการ คือ

1. มีความขยันหมั่นเพียรดี ผู้ปฏิบัติที่ดีย่อมมีความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอตรงเวลาและปฏิบัติงานนั้นเป็นผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับได้ตามมาตรฐานขององค์กร

2. ผลงานที่ดีมีคุณภาพ ผู้ปฏิบัติที่ดีควรทำงานให้สำเร็จลุล่วงได้ดีตามเกณฑ์มาตรฐานขององค์กรที่กำหนดไว้ และพยายามปฏิบัติงานให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ไม่ให้เกิดความผิดพลาดและตรวจสอบผลงานอย่างสม่ำเสมอ

3. เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคม เช่น เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา และหน่วยงาน รวมถึงเป็นผู้ที่ผู้บังคับบัญชาให้ความไว้วางใจในการมอบหมายงาน และสามารถแก้ไขงานได้เมื่อการปฏิบัติงานเกิดความผิดพลาด

4. เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี รู้ขั้นตอนและขอบเขตในการปฏิบัติงาน รวมถึงการเอาใจใส่ศึกษาเพิ่มเติมในงานที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งจะสอบถามและขอความช่วยเหลือจากผู้เกี่ยวข้องหากเกิดข้อขัดข้องหรือไม่เข้าใจ

5. เป็นผู้มีความสามารถในการเรียนรู้งานต่างๆได้เป็นอย่างดี เพื่อการปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในงานของตนได้อย่างดี มีการเรียนรู้แนวคิดใหม่ๆที่ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6. เป็นผู้มีความคิดริเริ่มดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถตัดสินใจในงานตามขอบเขตที่ได้รับมอบหมายอย่างถูกต้อง กล้าและมั่นใจในความพยายามพัฒนางานของตนรวมถึงการแสดงความคิดเห็นในแง่มุมต่างๆ

7. เป็นผู้มีความสามารถ มีดุลยพินิจ ไหวพริบ มีเหตุมีผล โดยการคิดที่มีการไตร่ตรองอย่างมีเหตุมีผลจากข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้อง

8. เป็นผู้มีความมนุษยสัมพันธ์ดี รู้จักกาลเทศะ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน วางตัวได้เหมาะสม มีบุคลิกภาพที่สามารถทำงานกับผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชาได้อย่างดี

9. เป็นผู้ใหญ่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี เล็งเห็นความสำคัญในการประสานงานให้ ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม สามารถยอมรับความคิดเห็นของผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชาและมีการสื่อสารที่ดีตรงเป้าหมาย

10. มีทัศนคติที่ดีต่องานและองค์กร ได้แก่ การมีแนวคิดที่ดีต่อตนเอง เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ลูกค้ำ และผู้อื่น อันจะนำไปสู่กระบวนการปฏิบัติงานที่ดี

ทัศนคติ แสวงศักดิ์ (2531) ได้ให้แนวความคิดเรื่องบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ว่า คุณลักษณะของ พนักงานที่นายจ้างต้องการ ซึ่งเป็นแนวทางไปสู่ทางก้าวหน้าในชีวิต ดังนี้

1. คุณค่าเฉพาะตัว

1.1 ซื่อสัตย์

1.2 นับถือตนเอง และมีภาพพจน์ที่ดีต่อตนเอง

1.3 มีเป้าหมายในอาชีพและชีวิต

1.4 มีความมั่นคงทางอารมณ์

1.5 มีทัศนคติที่ดี

1.6 มีความกระตือรือร้น

1.7 ไม่จำกัดความสามารถของตนเอง

2. ทักษะในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ

2.1 มีความยืดหยุ่น

2.2 มีความคิดสร้างสรรค์และมีแนวทางแปลกใหม่

2.3 สามารถปรับตัวเข้ากับความต้องการของงานที่เปลี่ยนแปลงได้

2.4 สามารถใช้เหตุผลและตัดสินใจได้อย่างเที่ยงตรง

2.5 สามารถวางแผนและจัดระบบการทำงานได้

2.6 มีสมาธิสามารถจดจ่ออยู่กับงานหลายๆส่วนในเวลาเดียวกันได้

3. ความสัมพันธ์กับผู้อื่น

- 3.1 เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดี
- 3.2 ยอมรับการปกครองและคำปรึกษาแนะนำของหัวหน้า
- 3.3 ยอมรับข้อติชม
- 3.4 ทำงานเป็นทีมได้
- 3.5 มีความเป็นมิตร
- 3.6 เสมอต้นเสมอปลายกับผู้อื่น
- 3.7 ให้ความร่วมมือดี
- 3.8 เต็มใจรับมอบงานด้วยความยินดี
- 3.9 มีจิตสำนึกในการให้บริการ
- 3.10 ยอมรับผู้อื่น
- 3.11 เคารพในสิทธิและทรัพย์สินของผู้อื่น
- 3.12 มีคุณสมบัติของการเป็นผู้นำ

พรนพ พุกกะพันธ์ (2544) ได้ให้แนวความคิดเรื่องบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ว่า คุณลักษณะของคนไทยที่ประเทศชาติต้องการและมีความจำเป็นต้องปลูกฝังให้ถึงพร้อมในสถานการณ์ปัจจุบัน 10 ประการ มีดังนี้

1. มีระเบียบวินัย
2. มีความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม
3. ขยัน ประหยัด และยึดมั่นในสัมมาชีพ
4. สำนึกในหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคม และประเทศชาติ
5. รู้จักคิดริเริ่ม วิจัย และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
6. กระตือรือร้นในการปกครองระบบประชาธิปไตย รักและเทิดทูน ชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์

7. มีพละนาถายสมบุรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ
8. รู้จักพึ่งตนเอง มีอุดมคติ
9. มีความภาคภูมิใจ และรู้จักทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและทรัพยากรของชาติ
10. มีความเสียสละ เมตตาอารี กตัญญูกตเวที กล้าหาญ และสามัคคี

คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์ที่พึงประสงค์ (มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 2554)

บัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์พึงมีคุณลักษณะที่ตรงกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรมและมีความซื่อสัตย์สุจริต
2. มีความรู้ทางด้านนิติศาสตร์ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถใช้ความรู้ที่มีต่อยอดในอนาคตทั้งเพื่อการศึกษาและประกอบวิชาชีพ
3. มีความสามารถในการพัฒนาทางความรู้เพื่อนำมาพัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดยั้งและพัฒนาสังคมต่อไป

4. มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและเหมาะสมตามแต่กรณี มีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

5. มีความสามารถในการประยุกต์ใช้กฎหมายให้เหมาะสมสอดคล้องกับแต่ละกรณี

จากแนวความคิดเรื่องบัณฑิตที่พึงประสงค์ดังกล่าวข้างต้น กล่าวโดยสรุปได้ว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพถือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ที่มุ่งให้มีการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ในสาขาวิชาที่ตนเองได้ศึกษา ส่งผลให้นักศึกษาเกิดเจตคติ และรักในอาชีพ เข้าใจในอาชีพ ตลอดจนมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ที่มุ่งพัฒนานักศึกษาให้มีการบูรณาการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาให้มีมาตรฐานการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

4.แนวคิดเรื่องการสรรหาบุคลากร และการคัดเลือกบุคลากร

แนวคิดเรื่องการสรรหาบุคลากร

Cushway (1994) ได้ให้แนวคิดเรื่องการสรรหาบุคลากรไว้ว่า การสรรหาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมักดึงดูดใจกลุ่มผู้สมัครที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งงานจากแหล่งต่างๆให้มาสมัครงาน ดังนั้น องค์การจำเป็นต้องจัดระบบการสรรหาที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผลผลิตที่เกิดจากระบบสรรหาที่ขาดคุณภาพจะส่งผลให้มีอัตราลาออกจางานสูง ผลการปฏิบัติงานต่ำกว่ามาตรฐาน พนักงานขาดแรงจูงใจในการทำงาน และบางที่อาจไม่สามารถจะจูงใจผู้สมัครที่มีคุณสมบัติที่ดีจากแหล่งภายนอกเข้ามาร่วมงานกับองค์การได้

ปรัชญา และเป้าหมายของการสรรหา

ปรัชญาของการสรรหา ได้แบ่งไว้เป็นหลายแง่มุม ดังนี้

1. เน้นการสรรหาจากแหล่งภายในองค์การ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน
2. ให้ความสำคัญต่อการบรรจุตำแหน่งว่าง เน้นการจ้างในระยะสั้น โดยการบรรจุตำแหน่งว่างด้วยความรวดเร็ว และอีกประการ คือ เน้นการจ้างระยะยาว โดยบรรจุคนที่เหมาะสมและพร้อมก้าวสู่เส้นทางอาชีพในระยะต่อไปได้
3. การตระหนักถึงพันธสัญญา จะยึดมั่นถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
4. มองผู้สมัครเป็นเสมือนสินค้า ที่องค์การกำลังจะเลือกซื้อ และนิยมใช้หลักการตลาดมาปรับใช้ เช่น ยอมเสียเวลา และค่าใช้จ่าย ทำการจ้างนักวิจัยมาทำการสำรวจ และทำการโฆษณา เพื่อสรรหาบุคคลทั่วไป
5. การค้นหาโดยการสรรหาเป็นลักษณะของความมีจริยธรรม โดยจะเน้นที่กระบวนการในการสรรหาที่ยุติธรรม และมีความซื่อสัตย์

แนวคิดเรื่องการคัดเลือกบุคลากร

Monly & Robert (1996) ได้ให้แนวคิดเรื่องการคัดเลือกบุคลากรไว้ว่า การคัดเลือกเป็นกระบวนการในการตัดสินใจเลือกโดยพิจารณาจากกลุ่มผู้สมัครจำนวนมากกว่าบุคคลใดจะมีความเหมาะสมกับแต่ละตำแหน่งมากที่สุด วัตถุประสงค์ก็เพื่อจัดคนให้เหมาะสมกับงาน กระบวนการคัดเลือกจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์อื่นๆ กล่าวคือ ถ้าองค์การคัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถค่อนข้างต่ำเข้าทำงาน ฝ่ายฝึกอบรมจะต้องจัดทำโครงการฝึกอบรมแบบเข้มข้นรองรับเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรเหล่านั้น ขณะเดียวกันถ้าอัตราค่าตอบแทนขององค์การค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราของหน่วยงานอื่นประเภทเดียวกัน การดึงดูดใจพนักงานที่มีความสามารถสูงก็ทำได้ยาก นอกจากนี้ทั้งสองคนยังกล่าวต่อไปว่าค่าพรณนาลักษณะงาน และข้อกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของงานที่ได้จากการวิเคราะห์งานจะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการคัดเลือก

องค์ประกอบของแนวคิดในการคัดเลือกคน

दनัย เทียนพุด (2546) ได้ให้กล่าวถึงองค์ประกอบของแนวคิดในการคัดเลือกคนไว้ว่า การคัดเลือกคนนั้นอาศัยแนวคิด 3 องค์ประกอบด้วยกัน หรือ M₃ กล่าวคือ M ตัวแรก คือ Mental หมายถึง การวิจัยศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาของคนโดยการสรรหาคนที่มีความรู้ ความสามารถ และมีแนวทางการพัฒนาได้ทั้งวิชาการและในส่วนที่เป็นประโยชน์กับงาน เช่น วิชาเฉพาะ อาจจะมีวัดความถนัดทางสติปัญญา (Aptitude Test) หรือ ดูระดับ IQ ว่าเป็นอย่างไร ทนคน พัฒนาง่ายหรือยาก ส่วน M ตัวที่สอง คือ Mind หรือ จิตใจ เราต้องสรรหาคนที่มีความรู้หรือพูดง่ายๆ ว่า มีคุณค่าทางจิตใจที่ยึดมั่นในความดีหรือกฎระเบียบของสังคมที่เขาอาศัยอยู่ โดยวัดด้านจิตพิสัย (Affective) จะวัดทัศนคติ เกี่ยวกับจริยธรรม คุณค่าส่วนบุคคล ซึ่งปัจจุบันได้มีการพัฒนาเพื่อวัดความสามารถทางอารมณ์ (Emotional Intelligence : EQ) เพิ่มเข้ามาในระดับบริหาร และ M ตัวสุดท้าย คือ Meta Physical เป็นการสอบวัดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ เพื่อสรรหาคนที่เข้ากับวัฒนธรรมของบริษัทได้ จะวัดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ การประเมินโดย Assessment Center วัดเกี่ยวกับการปรับเข้ากับวัฒนธรรมองค์กร

เกณฑ์การคัดเลือกบุคลากร

นงลักษณ์ สุทธิวัฒนพันธ์ (2546) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การคัดเลือกบุคลากรไว้ว่าในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานนั้น จะประกอบไปด้วย

1. สมรรถภาพทางด้านร่างกาย
2. ความสามารถทางด้านความรู้ ความสามารถ
3. ทักษะหรือความสามารถเฉพาะตัว
4. ประสบการณ์จากการทำงานหรือความชัดเจน
5. อายุ
6. เพศ
7. บุคลิกภาพ
8. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการตื่นตัว หรือ ความกระตือรือร้นของบุคคล
9. ความสามารถในการปรับตัวได้ดี

10. มีทัศนคติที่ดีต่อนายจ้าง
11. ความคาดหวังของผู้สมัคร เช่น เงินเดือน ตำแหน่ง
12. ความสามารถในการพัฒนาตนเอง

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการสรรหาบุคลากร และการคัดเลือกบุคลากร เป็นกระบวนการที่องค์การดำเนินการโดยใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อพิจารณาเลือกผู้สมัครที่มีจำนวนมากให้เหลือจำนวนตามความต้องการขององค์การ ซึ่งจะต้องได้คนที่ดีที่สุด และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละงาน

ความต้องการบุคลากรของผู้ประกอบการ

มองโดยองค์รวมการอุดมศึกษาไทย (ถนอม อินทรกำเนิด, 2553) ได้สร้างคุณค่าให้แก่บุคคลและสังคมอย่างมหาศาล ทั้งในด้านเศรษฐกิจปรากฏว่ารายได้ต่อปีของผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีสูงกว่าผู้สำเร็จมัธยมศึกษาประมาณ 1.7 เท่า ขณะที่ผู้สำเร็จปริญญาทางวิชาชีพ เช่น แพทย์ กฎหมาย นักบัญชี ฯลฯ ได้รับรายได้ต่อปีสูงกว่าผู้สำเร็จมัธยมศึกษาว่า 3 เท่า (www.educationatlas.com) การอุดมศึกษาจึงเป็นปัจจัยหนึ่งอันนำมาซึ่งความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ส่วนด้านสังคมนั้นการอุดมศึกษาสร้างประชาคมที่มีความรู้ความสามารถสูง และได้พัฒนาองค์ความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่มนุษยชาติ ทั้งนี้เพราะการอุดมศึกษาเป็นการศึกษาระดับสูงสุดในระบบการศึกษาที่มีลักษณะกว้างขวางครอบคลุมทั่วถึงและลึกซึ้ง

หากมองโดยองค์ประกอบจะพบว่าการศึกษามีส่วนสำคัญๆ ที่เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นอันได้แก่ ปรัชญา วัตถุประสงค์ แนวทาง หลักสูตร การเรียนการสอน การวิจัย การบริหารจัดการ และอื่นๆ ซึ่งทุกส่วนจะมีมาตรฐานและคุณภาพเป็นตัวกำกับ เฉพาะส่วนที่เป็นปรัชญานั้น ถือว่าเป็นประทีปส่องทางเป็นประกายจุดความคิดและเป็นแรงขับเคลื่อนการดำเนินการ มีข้อสังเกตว่าสำหรับปรัชญาการอุดมศึกษาของไทยนั้น อาจจะมีอยู่บ้างในระดับสถาบัน แม้จะไม่ค่อยชัดเจนในเชิงของปรัชญา แต่ในระดับชาตินั้น ยังไม่เคยปรากฏว่าได้กำหนดกันให้ชัดเจนอย่างเป็นทางการ

จากแผนความคิด ที่มุ่งเฉพาะเรื่องปรัชญาการศึกษาเท่านั้น ไม่รวมถึงหลักสูตรการสอน การวัดและประเมิน แต่จะจำกัดอยู่เฉพาะปรัชญาและจุดหมายของอุดมศึกษา(สุมน อมรวิวัฒน์. 2552) ประกอบด้วย สรุปสาระทั้งหมด ในการที่จะทำให้สถาบันอุดมศึกษาสร้างบัณฑิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ซึ่งจะต้องใช้ฐาน 3 ฐาน ทั้งของไทยและของสากล คือ ฐานทางปัญญาธรรม ฐานทางคุณธรรม และฐานทางวัฒนธรรม ดังนี้

ในแง่ของฐานปัญญาธรรม ได้แก่ ความรู้ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ความรู้ภายนอกที่เป็นความรู้สำเร็จรูปส่งตรงจากไหนก็ได้ แต่ความรู้ภายในตนที่จะรู้จักตนเองเป็นความรู้ที่มหาวิทยาลัยขาดอย่างยิ่ง ในด้านความคิดมีทฤษฎีสากลมากมายอธิบายถึงวิธีคิดแบบต่าง ๆ แต่ในทางศาสนาได้เน้นวิถก วิจาร์ณ วิถกคือตริก ตริกเป็นวิธีการคิดที่ไม่ได้แปลว่ากังวล แต่เป็นการไตร่ตรอง ตริกตรง ใคร่ครวญ พิจารณาอย่างลึกซึ้ง ซึ่งเป็นเรื่องความคิดรวมถึงความสามารถที่ปฏิบัติได้จริงทั้งที่เป็นทั้งวิชาการและวิชาชีพ

ในด้านฐานคุณธรรม ได้แก่ ความดี ความสัมพันธ์ สัมพันธภาพ เป็นสิ่งที่ไทยเรามีและศาสนาของเรามีมานานแล้วซึ่งเป็นความสัมพันธ์กับสรรพสิ่ง ความรักผู้อื่นและจิตที่เป็นอิสระเพราะว่า ถ้าอุดมศึกษาสร้างบัณฑิตที่เป็นทาสก็เป็นอันสิ้นสุดความเป็นอุดมศึกษา อุดมศึกษาต้องสร้างมนุษย์ที่มีจิตอิสระ

ในฐานะทางวัฒนธรรม เป็นวิถีชีวิตพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรมของวิถีชีวิตพอเพียง วิถีชีวิตที่งาม บัณฑิตของเราขาดการขัดเกลา ขาดสุนทรียภาพ ขาดโอกาสพัฒนาจิตใจให้งดงาม ชีวิตที่งามก็มีนิยามที่หลากหลายชัดเจนมากเช่นเดียวกัน วิถีชีวิต วัฒนธรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติ ท้องถิ่น และสิ่งแวดล้อมทั้งปวง วิถีชีวิตที่ปรับได้กับการเปลี่ยนแปลง ขณะนี้เรากำลังทำ เรื่อง Transformative Learning ในเชิงปฏิบัติว่าจะเกิดขึ้นในระดับอุดมศึกษาอย่างไรที่จะทำให้นักเรียนมัธยมศึกษาที่เข้ามาอยู่กับเราอย่างน้อย 4 - 6 ปี ได้ รับการอบรมบ่มนิสัย จากความเป็นมนุษย์ดีไปสู่ความเป็นบัณฑิต คือ มีวุฒิภาวะ ผักผ่อนดีแล้ว

จากการศึกษานโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามแนวทางการจัดการของผู้ประกอบการภาครัฐ และภาคเอกชน (แหล่งที่มา : <http://mpachula20.com/old/TAPE180847.doc>, 04/11/2006) กล่าวโดยสรุปได้ว่าในเรื่องของอำนาจและเงินในระบบราชการที่เป็นองค์กรขนาดใหญ่ และมีค่าใช้จ่ายมากรวมถึงคุณภาพของการบริการไม่ดีพอ รวมถึงข้อจำกัดของระบบราชการในตอนนี้เกี่ยวกับการขาดความเชี่ยวชาญของตนที่อยู่ในระบบราชการที่จะตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงที่เป็น Dynamic ของสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพราะวาระระบบ Bureaucracy ค่อนข้างที่เป็นระบบปิด ทำให้ขาดความเชี่ยวชาญที่จะรับมือ หรือจัดการกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมถึงการขาดความสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีและความสลับซับซ้อนของปัญหาและวิธีแก้ปัญหา เป็นผลให้การดำเนินการภาครัฐขาดประสิทธิภาพและจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรในด้านต่างๆ มาก หากเปรียบเทียบกับภาคเอกชนย่อมแตกต่างกันในเชิงการจัดการ ที่สำคัญที่สุดก็คือปัญหาเรื่องอำนาจบังคับบัญชา(Authority) และการทุ่มเท (Commitment) ของหน่วยงานต่างๆ สภาพปัญหาที่พบของภาครัฐ ในบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและตลาดสี่ปกระด (แหล่งที่มา : <http://prachuap.doae.go.th/pimeappleforprachuap/kanpalit&talad.htm>, 2549) ได้กล่าวถึงคือ หน่วยงานของรัฐมีหลายหน่วยงานล้วนมีหน้าที่พัฒนาและแก้ไขปัญหา แต่ขาดความร่วมมือ ประสานงานกันอย่างจริงจัง ดังนั้นอาจจะสรุปได้ว่าความต้องการวิทยาศาสตร์บัณฑิตในด้านเจตพิสัย โดยภาพรวม และในส่วนของบัณฑิตที่เกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชนจึงมีความแตกต่างกันทั้งในด้านบริบทขององค์กรและการปฏิบัติงาน และสภาพปัญหาที่พบของภาครัฐเกี่ยวกับภาครัฐไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนและบุคลากรของภาครัฐขาดความรู้และเชี่ยวชาญ เนื่องจากภาคเอกชนมีการแข่งขันสูง จึงจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความสามารถ เชี่ยวชาญ และมีข้อมูลที่ชัดเจน จึงจะแข่งขันในโลกธุรกิจได้

จากการเปรียบเทียบการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน จะพบว่า ความต้องการบุคลากรของผู้ประกอบการในการพัฒนาองค์กรจึงมีความต้องการบุคลากรเพื่อการแก้ไข พัฒนา ปรับปรุงในส่วนที่เกิดปัญหาขององค์กรจากความต้องการของผู้ประกอบการที่ความต้องการให้องค์กรอยู่อย่างมั่นคงปลอดภัย มีชื่อเสียง และพัฒนาองค์กรให้เจริญ รุ่งเรืองและตอบสนองสังคมได้ จึงควรศึกษาทิศทางในการพัฒนาคนของไทยหลังปี 2000 (สมชาติ กิจจรยง. 2548) กล่าวว่า การพัฒนาคนไทยให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ใน “องค์กรของคน” นั้น เราจำเป็นที่จะต้องทำให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้ง 5 ด้านคือ

1. พัฒนาพลังกายของคน

2. พัฒนาพลังใจของคน
3. พัฒนาพลังสองของคน
4. พัฒนาพลังจริยธรรม ศีลธรรม คุณธรรมของคน
5. พัฒนาพลังสติปัญญาของคน

คุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของผู้ประกอบการ

จากความต้องการบุคลากรของผู้ประกอบการดังกล่าว มีความสอดคล้องกับแนวคิดของบลูม (Bloom) โดย Richard (2001) ได้กล่าวถึงการแบ่งหมวดหมู่ของระบบการพัฒนาในการเรียนรู้ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาควบคู่กันไป ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เกี่ยวกับความคิด ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เกี่ยวกับทัศนคติและอารมณ์ และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เกี่ยวกับการประสานงานการใช้ส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัน โดยด้านพุทธิพิสัย แบ่งเป็น 6 ส่วน คือความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) การนำความรู้ไปประยุกต์ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมินผล (Evaluation) ในด้านของจิตพิสัย แบ่งเป็น 5 ส่วน คือการรับหรือการใส่ใจ (Receiving or Affending) การตอบสนอง (Responding) การเห็นคุณค่า (Valuing) การรวบรวมค่านิยม (Organization) และการยอมรับค่านิยม (Characterization by a Value or Value Complex) ด้านทักษะพิสัย แบ่งเป็น 5 ส่วน คือการเคลื่อนไหวพื้นฐาน (Basic-Fundamental Movements) สมรรถภาพเกี่ยวกับความชำนาญ (Perceptual Abilities) สมรรถภาพทางร่างกาย (Physical Abilities) ทักษะการเคลื่อนไหว (Skilled Movements) และทักษะการสื่อสาร(Nondiscursive Communication)

จากแนวคิดของบลูม (Bloom) ได้จัดกลุ่มของวัตถุประสงค์ของการศึกษาออกเป็น 3 พิสัย (Domain) (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2544)

1. พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับความรู้ ความคิด และการนำความรู้ไปประยุกต์

2. จิตพิสัย (Affective Domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับด้านความรู้สึก อารมณ์ และทัศนคติ

3. ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับทักษะในการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย การประสานงานของการใช้อวัยวะต่างๆ เป็นต้นว่า การเขียน การอ่าน การพูด การวิ่ง การกระโดด การว่ายน้ำ เป็นต้น

วัตถุประสงค์พุทธิพิสัย (Cognitive Objectives)

อาจกล่าวได้ว่า งานของบลูม และผู้ร่วมงานด้านพุทธิพิสัย มีประโยชน์ต่อการสร้างหลักสูตร การสอน และการประเมินผลมาก เพราะช่วยทำให้นักการศึกษาและครู คิดถึงวัตถุประสงค์อย่างละเอียดตั้งแต่ความรู้ความเข้าใจ และการนำความรู้ไปประยุกต์ รวมทั้งการคิด การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ บลูมได้แบ่งวัตถุประสงค์พุทธิพิสัยออกเป็น 6 ระดับดังต่อไปนี้

1. ความรู้ (Knowledge) บลูมได้แบ่งความรู้ออกเป็น 3 หมวดดังต่อไปนี้

เกี่ยวกับความจริงเฉพาะต่างๆ โดยมีความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความของสิ่งต่างๆ เช่น คำจำกัดความของคำว่า นาม กริยา เป็นต้น ความรู้เกี่ยวกับวิธีการที่จะใช้เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะต่างๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับการแบ่งประเภทหรือการจัดกลุ่ม เป็นต้น

2. ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง การมีความเข้าใจในความรู้ที่เรียนโดยสามารถอธิบายด้วยคำพูดของตนเอง หรืออาจจะสามารถแปลความหมาย (Translation) หรือตีความหมาย (Interpretation) ได้ หรืออาจจะบอกผลการกระทำได้

3. การนำความรู้ไปประยุกต์ (Application) หมายถึง ความสามารถจำ นำสิ่งที่เรารู้มาใช้ในประสบการณ์ชีวิตประจำวันได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ความสามารถที่จะแบ่งสิ่งที่จะต้องเรารู้ออกเป็น ส่วนย่อย และแสดงความสัมพันธ์ของส่วนย่อยเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น สามารถจะหยิบยกข้อความจริง (Fact) ต่างๆ จากสมมติฐาน ขณะเดียวกันก็จะสามารถชี้ความสัมพันธ์ของข้อความจริงเหล่านั้นได้ หรือสามารถจะวิเคราะห์ว่าประโยคใดเป็นข้อความจริง และประโยคใดเป็นความคิดเห็นเฉยๆ

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถที่จะรวบรวมสิ่งที่เรารู้หรือประสบการณ์เข้าเป็นส่วนรวมเป็นสิ่งใหม่

6. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง ความสามารถที่จะใช้ความรู้ที่เรียนมาในการตัดสินวินิจฉัยคุณค่าของสิ่งที่ได้เรารู้ หรือประสบการณ์จากการอ่าน หรือการฟัง ตัวอย่างเช่น หลังการอ่านหนังสือจบแล้ว สามารถตัดสินใจว่าหนังสือดีหรือไม่ดีอย่างไร โดยใช้เกณฑ์ของลักษณะหนังสือที่ดี ที่ผู้ชำนาญการ (Expert) ได้ตั้งไว้เป็นหลัก พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นส่วนตัวด้วย บลุ่มและผู้ร่วมงานถือว่า วัตถุประสงค์ข้อนี้เป็นขั้นสูงสุดของพุทธิพิสัย

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า งานของ บลุ่ม และคณะ ทำให้นักศึกษาและครูที่มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของนักเรียน พยายามที่จะระลึกเสมอว่าในการสอน และการวัดผลนักเรียน ไม่ควรจะมีแต่วัตถุประสงค์เบื้องต้นเท่านั้น คือ ชั้นความรู้ (Knowledge) ดังที่ได้อธิบายไว้ข้างต้น การวางหลักสูตร และการสอนควรจะต้องประกอบด้วยวัตถุประสงค์พุทธิพิสัยทั้งหมดทั้งหมดยกเว้น คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ การนำความรู้ไปประยุกต์ ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินผลด้วย

วัตถุประสงค์จิตพิสัย (Affective Objectives)

วัตถุประสงค์การศึกษาด้านจิตพิสัย หมายถึง วัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับความรู้สึก อารมณ์ และทัศนคติ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน การเขียนวัตถุประสงค์เกี่ยวกับจิตพิสัย ควรจะใช้การแบ่งลำดับขั้นของจิตพิสัย ซึ่งแบ่งจิตพิสัยเป็น 5 ระดับดังต่อไปนี้

1. การรับหรือการใส่ใจ (Receiving or Attending) หมายถึง สภาพที่ผู้เรียน เริ่มที่จะเตรียมรับตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่อยู่รอบตัว ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกโดยแสดงความตั้งใจที่จะยอมรับรับรู้หรือรับฟัง

2. การตอบสนอง (Responding) หมายถึง การตอบสนองต่อสิ่งเร้า ด้วยความเต็มใจ หรือแสดงความพอใจ

3. การเห็นคุณค่า (Valuing) หมายถึง การที่ผู้เรียนมีพฤติกรรมตอบสนองเพราะเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนด้วยตนเอง เพราะเห็นคุณค่าไม่ใช่ทำเพราะกลัวถูกทำโทษ อาจจะแบ่งออกเป็น

3.1 การยอมรับค่านิยม (Acceptance of a Value) หมายถึง การที่ผู้เรียนมีความเชื่อว่า สิ่งนั้นมีค่านิยมที่ควรจะยอมรับ

3.2 การที่ตีค่านิยมว่าสำคัญมากหรือน้อย (Preference for a Value) ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนเห็นว่าวิชาภาษาไทยสำคัญกว่าภาษาอังกฤษ เพราะเป็นภาษาต่างชาติ

3.3 การมีการผูกมัดตนเอง (Commitment) หมายถึง การยอมรับต่อตนเองและผู้อื่นว่า ค่านิยมอันใดอันหนึ่งเป็นสิ่งที่ตนยึดถือ และจะพยายามอุทิศตนทำงานเพื่อค่านิยมนั้น

3.4 การรวบรวมค่านิยม (Organization) เมื่อผู้เรียนยอมรับค่านิยมหลายอย่างเข้าเป็นส่วนหนึ่งของความคิด ผู้เรียนจะพบว่า มีค่านิยมหลายอย่างมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ผู้เรียนจะรวบรวมค่านิยมเข้าด้วยกัน หรืออาจเปรียบเทียบกันว่า ค่านิยมใดมีความสำคัญตามความคิดมากน้อย

3.5 การยอมรับค่านิยมเป็นส่วนหนึ่งของปรัชญาชีวิตที่มีผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรม (Characterization) ในขั้นนี้ค่านิยมจะเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของผู้เรียน ค่านิยมจะเป็นแรงภายในที่กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรม ตัวอย่างเช่น บุคคลที่ยึดถือว่าความเมตตาเป็นคุณธรรมที่ทุกคนควรจะทำเป็นหลักในการดำเนินชีวิต พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลนั้นต่อผู้อื่น จะเป็นเครื่องชี้ว่า บุคคลนั้นมีความเมตตาอย่างสม่ำเสมอ

วัตถุประสงค์ทักษะพิสัย (Psychomotor Objectives)

วัตถุประสงค์ของการศึกษาที่เป็นเรื่องทักษะร่างกาย เช่น ทักษะทางการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ รวมทั้งการประสานงานของสมองและกล้ามเนื้อ หรือด้านประสาทและกล้ามเนื้อ (Neuromuscular Coordination) วัตถุประสงค์ด้านทักษะ มักจะเน้นความรวดเร็ว เทียบตรง ถูกต้อง ช่าง คล่องแคล่ว ของการทำงาน คนส่วนมากมักจะเข้าใจผิดว่าวัตถุประสงค์ด้านทักษะพิสัย เป็นวัตถุประสงค์ของวิชาพลศึกษาเท่านั้น ความจริงวัตถุประสงค์ทักษะพิสัยรวมอยู่ในการเรียนรู้ทุกอย่าง ตั้งแต่การเขียนซึ่งเกี่ยวกับการใช้ดินสอ ปากกา การวาดรูป การพูด ตลอดจนการใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น การใช้กล้องจุลทรรศน์ในห้องทดลองวิทยาศาสตร์ การพิมพ์ การใช้เครื่องคิดเลข ไม่ว่าจะเป็นเครื่องคิดเลขไฟฟ้าหรือการใช้ลูกคิด

จากการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ดังกล่าวข้างต้นกล่าวโดยสรุปได้ว่า ความต้องการบัณฑิตของผู้ประกอบการควรประกอบในสามด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หมายถึง การมีความรู้ ความสามารถ รู้จักการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินคุณค่าเพื่อการตัดสินใจในการทำงาน ในขั้นนี้ได้แบ่งออกเป็น 2 ด้านย่อย คือ ความรู้ด้านวิชาชีพ และการนำความรู้ด้านวิชาชีพไปประยุกต์ใช้ ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) หมายถึง การมีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่และสังคม ในการทำงาน ในขั้นนี้ได้แบ่งออกเป็น 2 ด้านย่อย คือ มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน และ คุณธรรม จริยธรรม และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างชำนาญการทั้งด้านงานที่ได้รับมอบหมายและทักษะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับนิสิตศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ผลิตบัณฑิตเพื่อรองรับความต้องการของผู้ประกอบการและความก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ด้วยการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย การศึกษาค้นคว้าวิทยาการใหม่ ๆ และให้บริการวิชาการแก่สังคมในด้านต่าง ๆ

5. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอนเชิงประสบการณ์

รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์มาจากฐานจากกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ การทำ (Do) การสะท้อน (Reflect) และการประยุกต์ใช้ (Apply) (Burton & Smith, 1977) ซึ่ง Kolb (1984) ได้เสนอวงจรแห่งการเรียนรู้ ดังนี้

1. การสร้างประสบการณ์ (Experiencing) การกระทำ “Doing” งานไม่ว่าจะเป็นงานเดี่ยว งานกลุ่ม
2. การสะท้อน (Reflection) ไตร่ตรองในสิ่งที่ทำไปแล้ว ทักษะที่ต้องการคือ ความตั้งใจ การวิเคราะห์ความแตกต่างและความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ทั้งด้านค่านิยมทัศนคติ ความเชื่อ
3. นามธรรม (Conceptualization) หมายถึงถึง เหตุการณ์ที่สังเกตได้และเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันแนวคิดที่ได้จะช่วยในการกำหนดกรอบและอธิบายเหตุการณ์เกิดขึ้น
4. การวางแผน (Planning) ช่วยให้เข้าใจในสิ่งใหม่และสามารถทำนายได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นต่อไป

การเรียนรู้เชิงประสบการณ์เป็นการประสานระหว่างการนำประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาเป็นส่วนที่สำคัญของการเรียนรู้ และเป็นการศึกษาที่เพิ่มประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ดังนั้น การเรียนรู้เชิงประสบการณ์เป็นการบูรณาการและเป็นฐานของการศึกษาศาสตราจารย์ ประกอบการสำคัญการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เป็นหลักการสำคัญของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ประกอบด้วยหลักการเรียนรู้พื้นฐาน 2 อย่างคือ (พรรณวิภา บรรณเกียรติ, 2543)

1. การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning)
2. กระบวนการกลุ่ม (Group Process)

ลักษณะสำคัญของรูปแบบการสอนเชิงประสบการณ์

รูปแบบการสอนเชิงประสบการณ์ สัมพันธ์กับวลี “การเรียนรู้จากการกระทำ” วิธีการเรียนการสอนจะเชื่อมโยงทักษะการเรียนรู้กับสถานการณ์จริงในโลกของการทำงานจริงเป็นรูปแบบวิธีสอนที่ผู้สอนมุ่งให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์เดิม มีลักษณะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียน
2. ก่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่องและเป็นการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวาในการเรียนผู้เรียนต้องทำกิจกรรมตลอดเวลา ไม่ได้นั่งฟังการบรรยายอย่างเดียว
3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
4. ปฏิสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง

5. อาศัยการสื่อสารทุกรูปแบบ เช่น การพูด หรือการเขียน การวาดรูป การแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้เกิดการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์การเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่นำมาปฏิบัติอย่างแพร่หลาย คือ รูปแบบการสอนแบบฝึกปฏิบัติ (Laboratory Teaching หรือ Direct Experience หรือ Experienced-Based Instruction) การสอนแบบฝึกปฏิบัติเป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรง หรือมีประสบการณ์จำลองในเรื่องที่

เรียนเพื่อทำความเข้าใจประยุกต์ใช้ และสร้างสิ่งใหม่ขึ้น ครอบคลุมถึงการฝึกปฏิบัติทั้งในห้องเรียน ห้องทดลอง ห้องสมมติ และสภาพจริง เพื่อผลของการเรียนรู้ทั้งในแง่ของการเรียนการทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียน และเรื่องของการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนควบคู่กันไป กล่าวได้ว่าการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เน้นการฝึกปฏิบัติได้เป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่ง การสอนแบบฝึกประสบการณ์ครอบคลุมการสอนในห้องปฏิบัติการของสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสอนในคลินิกการแพทย์ และครอบคลุมการฝึกปฏิบัติหรือฝึกงานในสายสังคมศาสตร์ด้วย การสอนแบบฝึกปฏิบัติก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางหลากหลาย การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ข้อดีของการสอนแบบฝึกปฏิบัติสรุปได้ ดังนี้

1. เป็นการพิสูจน์หลักการทฤษฎีและรูปแบบต่างๆ
2. เป็นการเชื่อมโยงกับสิ่งที่สอนและเรียนไปสัมพันธ์กับสภาพจริงและกับสังคม
3. เป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์นอกเหนือจากที่สอน
4. เป็นการประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียนให้เกิดประโยชน์
5. เป็นการสร้างและพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น

การสอนแบบฝึกปฏิบัติมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ พัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ให้แก่นิสิต นักศึกษา คือมุ่งหมายให้ผู้เรียนเห็น เข้าใจ สัมผัส และปฏิบัติได้โดยเฉพาะทางสาขาวิทยาศาสตร์ หากไม่มีการปฏิบัติจริง ผู้เรียนจะไม่เข้าใจ และทางด้านสังคมศาสตร์หากผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพจริง จะทำให้เข้าใจความเป็นจริงและความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ส่วนจุดมุ่งหมายอื่นๆ ได้แก่

1. ทำให้ผู้เรียนรู้จักและคุ้นเคยกับเครื่องมือและอุปกรณ์สำคัญ
2. ทำให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยกับการวางแผนเตรียมการและทดลองใช้เครื่องปฏิบัติการและฝึกปฏิบัติการต่างๆ
3. เพื่อฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการสังเกต รวบรวม และตีความข้อมูลต่างๆที่ได้จากห้องปฏิบัติการหรือฝึกปฏิบัติต่างๆ
4. เพื่อฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการเสนอรายงานผลการฝึกปฏิบัติที่ดีและมีความเหมาะสม
5. เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนในการที่จะรวบรวมและสัมพันธ์แนวคิด หลักการและความรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อมองเห็นภาพรวมของวิชานั้นๆ
6. เพื่อประยุกต์หลักการทั่วไปเข้ากับสภาพการณ์จริง ในห้องทดลองหรือในการปฏิบัติในภาคสนามอื่นๆ
7. เพื่อให้เห็นปัญหาและพิจารณาถึงทางเลือกในการดำเนินการปฏิบัติสิ่งต่างๆ
8. เพื่อให้รู้จักวิเคราะห์ผลของการฝึกต่อสมมติฐานที่ตั้งไว้ และวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นกับการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน
9. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทัศนคติที่ดีและก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในงานอาชีพด้านต่างๆ

ขั้นตอนการสอนเชิงประสบการณ์

จากวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของ Kolb (1984) สามารถแบ่งเป็นขั้นตอนการสอน ออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. การสร้างประสบการณ์ (Experience) การปฏิบัติกิจกรรม การลงมือกระทำ
2. การแบ่งปัน (Share) ผลจากการอ่านและการสังเกต
3. กระบวนการ (Process) การร่วมอภิปรายในการสะท้อนการวิเคราะห์ประสบการณ์
4. การอ้างอิงไปสู่ลักษณะทั่วไป (Generalize) การเชื่อมโยงประสบการณ์จากตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริง
5. การประยุกต์ (Apply) อะไรคือสิ่งที่ได้เรียนรู้เหมือนหรือแตกต่างจากสถานการณ์หรือสิ่งที่ได้ปฏิบัติ

1. การสร้างประสบการณ์ (Experience) ให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมเป็นการสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการกระทำมากกว่าการบรรยายหรือแสดงให้ดู ผู้สอนมีหน้าที่เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก และช่วยแนะนำ เตรียมข้อมูลและช่วยในการตอบคำถามที่ผู้เรียนสงสัยระหว่างทำกิจกรรม

2. การแบ่งปัน (Share) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วยการที่ผู้เรียนเล่าหรืออธิบายให้เพื่อนในห้องฟังว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง

3. กระบวนการ (Process) อภิปรายและวิเคราะห์ประสบการณ์เพื่อนำประสบการณ์ที่ได้รับมากำหนดออกมาเป็น กฎ หลักการ หรือแนวทางที่สามารถใช้ได้ สถานการณ์จริง

4. การสรุป (Generalize) ผู้เรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับไปใช้ในสถานการณ์จริง

5. การประยุกต์ (Apply) ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้ที่ได้รับในสถานการณ์อื่น

6. แนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย

ความหมายของการเตรียมความพร้อม

Lieberman (1992) ได้กล่าวไว้ว่า การเตรียมความพร้อม หมายถึง การที่บุคคลมีการวางแผนให้กับตนเองเพื่อให้พร้อมที่จะเรียนรู้ในสิ่งต่างๆทำให้บุคคลเกิดความพอใจและเกิดตามที่มีมุ่งหวังไว้

Anastasi (1968) ได้กล่าวไว้ว่า การเตรียมความพร้อม หมายถึง การควบคุมตนเองเพื่อให้พร้อมที่จะได้กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้บรรลุผลสำเร็จดังที่ต้องการ

อรุณพร เนียมสุวรรณ (2549) ได้กล่าวไว้ว่า การเตรียมความพร้อม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของบุคคลในการเตรียมตัวเพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้หรือกระทำสิ่งต่างๆ โดยสามารถควบคุมตนเอง เพื่อให้ความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ สำหรับการเรียนรู้การกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

กุสุมา ยกชู (2553) ได้กล่าวไว้ว่า การเตรียมความพร้อม หมายถึง การแสดงออกของบุคคลทางด้านความคิด ความรู้สึก ทักษะคิด และการแสดงพฤติกรรมในการเตรียมตัวเพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้ โดยสามารถควบคุมตนเองประกอบกับการวางแผนใช้เวลาที่เหมาะสมมีการเอาใจใส่ หมั่นฝึกฝน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

จากความหมายการเตรียมความพร้อมดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อม เป็นการเตรียมตัวนักศึกษาให้พร้อมก่อนออกไปหาประสบการณ์จริงภายนอกสถาบัน ในด้านทัศนคติ ลักษณะนิสัย ความรู้ ความสามารถ ที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการปฏิบัติงานวิชาชีพ โดยต้องมีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา รวมทั้งบุคลิกภาพที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ จากการปฏิบัติงานจริงและโอกาสในการได้งานทำเมื่อจบการศึกษา

การเตรียมความพร้อมเพื่อการมีงานทำจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆดังนี้

1. ความพร้อมทางด้านความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์พิเศษ
2. ความพร้อมด้านบุคลิกภาพ
3. ความพร้อมในการทำงาน

ความสำคัญของการเตรียมความพร้อม

การเตรียมความพร้อมมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ การศึกษาเพิ่มเติม หรือการหางานทำ หากนักศึกษาต้องการได้งานทำ จึงควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ระบบการทำงาน โดยพัฒนาตนเองและฝึกฝนตนเองให้มีคุณสมบัติเหมาะสมตรงกับความต้องการของนายจ้าง เพื่อให้ได้เข้าทำงาน

การเตรียมความพร้อมมีเป้าหมายพัฒนาคุณภาพการบริการให้มีประสิทธิภาพ และมีความชัดเจน สามารถใช้ประโยชน์ได้ เพราะกระบวนการทำงานที่ชัดเจน เหมาะสม มีการปรับปรุงระบบการทำงานและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างได้ผล (จิราวรรณ เครือคำปิว, 2546) การเตรียมความพร้อมเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้รับบริการอย่างมีคุณภาพและมีความเป็นธรรม ซึ่งผู้รับบริการมีความมั่นใจกับคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้บริการอย่างชัดเจน ได้รับความเชื่อถือ ได้รับความเป็นธรรม สร้างจิตสำนึกและความตระหนักรู้ของการให้บริการแก่ผู้บริการ ทำให้ผู้ให้บริการมีเจตคติที่ดีต่อการให้บริการ ซึ่งผู้ที่ปฏิบัติงานบริการได้ดีจะต้องมีค่านิยมหรือเจตคติที่ดีต่อการให้บริการ และมีความรู้สึก ภาคภูมิใจต่ออาชีพบริการ และพยายามที่จะทำงานนั้นให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้น คุณสมบัติที่เหมาะสมในการให้บริการ คือ มีจิตสำนึกของการบริการ มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ มีอัธยาศัยที่ดี มีความสามารถในการปรับตัว มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม มีบุคลิกลักษณะที่ดี มีความรู้ ความสามารถในการบริการเพื่อตอบสนองความต้องการในการบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการเตรียมความพร้อม

จากความสำคัญของการเตรียมความพร้อมดังกล่าวข้างต้น จึงนำไปสู่ขั้นตอนในการเตรียมความพร้อม เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของแต่ละบุคคล ประกอบด้วยขั้นตอนของกิจกรรมต่างๆดังนี้

1. การประเมินตนเอง ก่อนอื่นทุกคนควรจะได้มีโอกาสรู้จักตนเองให้ดีเสียก่อนอาจทำได้โดยขอคำปรึกษาแนะนำ หรือด้วยการทดสอบ เพื่อที่แต่ละคนจะได้ประเมินความสามารถตลอดจนจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลนั้นได้ตระหนักถึงตนเองในแง่ที่เป็นจริงมากขึ้น ก่อนที่จะกำหนดแผนงานพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพ ของตนต่อไป

2. การเสาะแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ในขั้นนี้คือ ต้องรู้จักค้นคว้าและเสาะหาข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่และที่เป็นโอกาสในปัจจุบัน ซึ่งสามารถช่วยให้เรามองเห็นว่าตนจะเติบโตไปในทิศทางใดบ้าง

3. การกำหนดเป้าหมาย ภายหลังจากที่ได้เก็บข้อมูลและได้ประเมินถึงโอกาสต่างๆใน ความก้าวหน้า ก็ควรได้มีการกำหนดเป้าหมายที่พึงประสงค์ในอาชีพของตนเองได้

4. การวางแผนความก้าวหน้าของอาชีพและการดำเนินการตามแผนหลังจากที่ได้มีการ กำหนดเป้าหมายแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การวางแผนให้มีแนวทางสำเร็จตามเป้าหมาย โดยมีการ ดำเนินการตามแผนและมีการตรวจสอบความสำเร็จนั้นๆ จนถึงเป้าหมายที่ต้องการ

ลักษณะการเตรียมความพร้อม

การเตรียมความพร้อมทักษะบริการของนักศึกษา สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การ เตรียมความพร้อมโดยสถานศึกษา และการเตรียมความพร้อมด้วยตนเอง ดังนี้

การเตรียมความพร้อมโดยสถานศึกษา

สถาบันอุดมศึกษามีพันธกิจหลัก คือ การเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่ สังคม และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ในการดำเนินพันธกิจหลัก สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีการกำหนดทิศทางการพัฒนาและการดำเนินงานของสถาบัน เพื่อให้สถาบันดำเนินการสอดคล้องกับอัตลักษณ์หรือจุดเน้น มีคุณภาพ มีความเป็นสากล และเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

การผลิตบัณฑิตให้มีการคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์และรูปแบบที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด จะต้องพัฒนาบัณฑิตในระดับปริญญาบัณฑิต โดยแบ่งเป็น 3 ประการไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

1. ความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับบัณฑิตปริญญาตรี
 - 1.1. ความรู้ความเข้าใจในชีวิตและสังคม
 - 1.2. ทักษะการเรียนรู้และการสื่อสาร ได้แก่
 - 1.2.1. ความสามารถในการใช้ภาษา
 - 1.2.2. ความสามารถในการแสวงหาความจริงทั้งในเรื่องของมนุษย์และเรื่องของ วิทยาศาสตร์ด้านต่างๆ
 - 1.2.3. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 1.2.4. ความสามารถเรียนรู้ ทำงานอย่างอิสระ
 - 1.2.5. ความสามารถทำงานเป็นทีม
 - 1.2.6. ความสามารถจัดการเวลาของตนเอง-ความสามารถวางแผน ประเมินและ ปรับปรุงตนเอง รวมทั้งการทำงานและผลงานของตนเอง
 - 1.3. ทักษะการคิดและการเรียนรู้แบบลุ่มลึก
 - 1.3.1. การคิดวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดอย่างจริงจัง
 - 1.3.2. การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณหรือวิจักษ์วิจารณ์
 - 1.3.3. การคิดแบบสหวิทยาการ
 - 1.3.4. การคิดสร้างสรรค์
 - 1.3.5. การคิดแบบไตร่ตรองหรือสะท้อนย้อนทวน
 - 1.3.6. ความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ปัญหาและการคิด

- 1.3.7. การรู้จักตั้งประเด็นและตั้งคำถาม
- 1.3.8. ความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ปัญหาและการคิด
- 1.3.9. การรู้จักตั้งประเด็นและตั้งคำถาม
- 1.3.10. ความสามารถเปรียบเทียบเชื่อมโยงข้อมูลความคิด
- 1.3.11. ความสามารถพิจารณาข้อขัดแย้งทางความคิด
- 1.3.12. ความสามารถใช้หลักการหรือทฤษฎีในการวิเคราะห์
- 1.3.13. ความสามารถสรุปจากหลักฐานข้อมูล
- 1.3.14. ความสามารถสร้างความหมายให้กับข้อมูลความคิด

2. คุณลักษณะที่ต้องบ่มเพาะ

- 2.1. ความมีคุณธรรม จริยธรรม
- 2.2. ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน คือ ความมีจิตวิสัย ความมีอิสระในการแสวงหาความรู้
- 2.3. ความมีจิตสำนึกต่อสาธารณะหรือส่วนร่วม คือ ความมีจิตบริการ การมุ่งพัฒนา

ส่วนรวม

- 2.4. ความมีวัฒนธรรมในการทำงานจริงจัง
- 2.5. ความสามารถขึ้นนำสังคม
- 2.6. ความกล้าหาญทางวิชาการ
- 2.7. พลังตั้งใจมั่น
- 2.8. เปิดกว้างต่อข้อมูลความคิด
- 2.9. ความรับผิดชอบต่อพันธกิจ
- 2.10. ความสามารถปรับตัวได้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
- 2.11. ความมีอิสระทางความคิด

3. ความรู้ความสามารถเฉพาะทาง เป็นหลักทฤษฎีและการปฏิบัติในวิชาเรียนที่ผู้เรียนเลือกเรียน เพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพในอนาคต

คณะกรรมการการอุดมศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือเน้นการพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้จัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษาเพื่อใช้เป็นกลไกระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายการพัฒนาการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา โดยมาตรฐานการอุดมศึกษาที่ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา และมาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษาและเพื่อเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขาวิชา โดยกำหนดให้คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขาวิชาต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ อย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะ

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบและด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นมาตรฐานการอุดมศึกษา และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ถือเป็นกรอบสำคัญของการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งในการ กำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อเป็น สถาบันวิจัยและแหล่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อม เป็นการเตรียมตัวนักศึกษาให้พร้อมก่อนออกไป หาประสบการณ์จริงภายนอกสถาบัน ในด้านทัศนคติลักษณะนิสัย ความรู้ ความสามารถที่เกี่ยวข้อง กับทักษะในการปฏิบัติงานวิชาชีพ โดยต้องมีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา รวมทั้งบุคลิกภาพที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มพูนความรู้จากการปฏิบัติงานจริงและโอกาสในการได้งานทำ เมื่อจบการศึกษา

การเตรียมความพร้อมตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ดังนี้

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบ การประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก จึงเห็นสมควรให้จัดทำกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา และเพื่อเป็น การประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชา รวมทั้งเพื่อใช้เป็นหลักใน การจัดทำมาตรฐานด้านต่างๆ เพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันในการผลิตบัณฑิตได้ อย่างมีคุณภาพ มีประกาศดังนี้

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ประกอบด้วย

1. ระดับคุณวุฒิ ได้แก่
 - ระดับที่ 1 อนุปริญญา (3ปี)
 - ระดับที่ 2 ปริญญาตรี
 - ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต
 - ระดับที่ 4 ปริญญาโท
 - ระดับที่ 5 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง
 - ระดับที่ 6 ปริญญาเอก
2. คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขาวิชาต่างๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการ เรียนรู้ที่คุณธรรมการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ
 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
 2. ด้านความรู้
 3. ด้านทักษะทางปัญญา
 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

มาตรฐานการเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาไทย 2553 ดังนี้ บัณฑิตในสาขาวิชานิติศาสตร์จะมีมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 มีความซื่อสัตย์ สุจริต และสามารถจัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ที่ได้รับกับจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

1.2 มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพและแสดงออกซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนต่อผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ

1.3 มีความรับผิดชอบในหน้าที่ เป็นสมาชิกที่ดีและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อการพัฒนา มีภาวะผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น

1.4 มีวินัยในการทำงาน และปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับขององค์กรและสังคม

2. ความรู้

2.1 มีความรู้ในสาขาวิชาการกฎหมายทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างกว้างขวาง เป็นระบบเป็นสากลและทันสมัยต่อสถานการณ์โลก

2.2 มีความรู้ที่เกิดจากการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง

2.3 มีความรู้ในกระบวนการและเทคนิคการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาและต่อยอดองค์ความรู้ในงานอาชีพ

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 มีความสามารถประมวลและศึกษาข้อมูลเพื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและความขัดแย้ง รวมทั้งหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ทั้งเชิงกว้างและเชิงลึก

3.2 มีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ไปใช้ประโยชน์ในการฝึกประสบการณ์ภาคสนามและการปฏิบัติงานจริงตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

3.3 มีความสามารถประยุกต์ใช้นวัตกรรมภาคธุรกิจ และจากศาสตร์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 มีความสามารถในการปฏิบัติและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่และบทบาทของตนในกลุ่มงานได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ร่วมงานและแก้ไขปัญหาในกลุ่ม

4.2 มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่องและตรงตามมาตรฐานสากล

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการสรุปประเด็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 มีความสามารถในการสื่อสารกับชาวต่างชาติได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์และวัฒนธรรม

5.3 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสาร รู้จักเลือกรูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับเรื่องและผู้ฟังที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 มีความสามารถในการใช้เทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และสถิติในการประมวลการแปลความหมายและการวิเคราะห์ข้อมูล

กล่าวโดยสรุปหลักสูตรนิติศาสตร์จึงได้จัดให้มีรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายให้นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 เพราะตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษาถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย เพื่อหาแนวทางให้นักศึกษาได้เตรียมความพร้อมก่อนไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายในองค์กรภาครัฐหรือเอกชนหรือหน่วยงานและเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาในการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคตต่อไปเมื่อจบการศึกษา

7.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หยกฟ้า เตชวาทกุล (2545) ศึกษาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่ามหาบัณฑิตใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการในระดับปานกลาง การใช้ภาษาเกี่ยวกับการอ่านสิ่งพิมพ์ภาษาอังกฤษได้สูง การใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมปฏิบัติการพื้นฐาน Windows ได้สูงเช่นกัน ด้านการบริหารจัดการในระดับมาก มีความเป็นผู้แนะนำเกี่ยวกับการรับผิดชอบงานอย่างเต็มที่ การตัดสินใจมั่นคงเด็ดขาด และการเป็นผู้มีความสามารถในการแก้ปัญหา ส่วนการจัดการเกี่ยวกับการวางแผน การทำงานที่มีประสิทธิภาพสูง การตัดสินใจเหมาะสมกับสถานการณ์และข้อมูล ส่วนด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก บัณฑิตใช้ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการกระตือรือร้นในการทำงานสูง เชื่อสัจย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเอง ความมีคุณธรรม ความเสียสละในการทำงานเพื่อส่วนรวม และทำงานร่วมกับผู้อื่น และในด้านมนุษยสัมพันธ์ ใช้ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับความความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นสูง ยอมรับนับถือผู้อื่น และมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ร่วมงาน

ยศวิทย์ อิมอโนทัย และคณะ (2547) ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ตามความต้องการของตลาดแรงงาน งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1.) เพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ที่ตลาดแรงงานต้องการ 2.) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างหน่วยงานที่ใช้บัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ในตลาดแรงงานกับคุณลักษณะบัณฑิตที่ต้องการ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ หน่วยงานราชการ จำนวน 121 แห่ง หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 46 แห่ง และหน่วยงานเอกชน จำนวน 233 แห่ง ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ ข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงาน ปัจจัยในการรับบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ คุณลักษณะบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ที่ตลาดแรงงานต้องการและข้อเสนอแนะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และตารางไขว้ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ โดยภาพรวมในระดับมากที่สุด เป็นอยู่ในปัจจุบัน พบว่า (1) ด้านความรู้ความสามารถในทางวิชาการ พบว่า 5 อันดับแรกคือ มีความสามารถในการวิเคราะห์ มีความรู้รอบตัว มีความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจระดับมหภาคและจุลภาค สามารถวิเคราะห์และประเมินความเป็นไปได้ของโครงการและมีความรู้ด้านการตลาด (2) ด้าน

ความรู้สาขาอื่น 2 อันดับแรก คือ มีความสามารถในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และมีความรู้ทางภาษาต่างประเทศ (3) ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน 5 อันดับแรก คือ มีความสามารถในการวางแผนและบริหารงานมีความสามารถในการเรียนรู้งาน สามารถประสานงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถประยุกต์ความรู้ทางวิชาการให้เข้ากับงานที่ทำหรือรับผิดชอบได้ (4) ด้านบุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน 5 อันดับแรก คือ เอาใจใส่ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความรับผิดชอบในงาน มีความกระตือรือร้นในการทำงานมีความขยันขันแข็งต่องาน และเป็นสมาชิกที่ดีในทีมงาน (5) ด้านบุคลิกภาพส่วนบุคคล 5 อันดับแรก คือ ความทันสมัย ทันเหตุการณ์ สนใจใฝ่รู้ มีไหวพริบ แต่งกายเหมาะสม น่าเชื่อถือ และมีความเป็นผู้นำ (6) ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ 5 อันดับแรก คือ ยิ้มแย้มแจ่มใส เสียสละ สุภาพอ่อนน้อม รู้จักกาลเทศะและมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ส่วนผลวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ในปัจจุบัน จำแนกตามหน่วยงาน พบว่า ผลการวิเคราะห์ไม่มีความแตกต่างกัน โดยผลการวิเคราะห์ คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ในปัจจุบัน 5 อันดับแรกในแต่ละด้านได้แก่ (1) ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ (มีความสามารถในการวิเคราะห์ มีความรู้รอบตัว มีความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจระดับมหภาคและจุลภาค สามารถวิเคราะห์และประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ) (2) ด้านความรู้สาขาอื่น (มีความสามารถในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และมีความรู้ทางภาษาต่างประเทศ) (3) ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน (มีความสามารถในการวางแผนและบริหารงาน มีความสามารถในการเรียนรู้งาน สามารถประสานงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความรู้เรื่องหน่วยงานโครงสร้างและนโยบาย) (4) ด้านบุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน (มีความรับผิดชอบในงาน เอาใจใส่ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความกระตือรือร้นในการทำงาน เป็นสมาชิกที่ดีในทีมงาน และมีความขยันขันแข็งต่องาน) (5) ด้านบุคลิกภาพส่วนบุคคล (แต่งกายเหมาะสม มีความน่าเชื่อถือ มีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ เป็นคนมีเหตุผล และมีความสนใจใฝ่รู้) (6) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (รู้จักกาลเทศะ มีความเสียสละ ยิ้มแย้มแจ่มใส เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และใจเย็นสุขุม) โดยผลการวิเคราะห์มีลักษณะสอดคล้องกับใน 5 อันดับแรก

2. ผลการวิเคราะห์สาขาเศรษฐศาสตร์ที่มีความจำเป็นในอนาคต 5 อันดับแรก คือ สาขาเศรษฐศาสตร์การเงิน สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ สาขาเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาเศรษฐศาสตร์การคลัง และสาขาเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ ส่วนการวิเคราะห์คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ในอนาคตโดยภาพรวม พบว่า

(1) ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ พบว่า 5 อันดับแรก คือ มีความสามารถวิเคราะห์และประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ มีความรู้รอบตัว มีความรู้ด้านการวิจัย เข้าใจในระบบเศรษฐกิจระดับมหภาคและจุลภาค (2) ด้านความรู้สาขาอื่น 2 อันดับแรกคือ สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีความรู้ทางภาษาต่างประเทศ (3) ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน 5 อันดับแรก คือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการประสานงาน มีความสามารถเป็นผู้บริหาร สามารถจัดระบบงานวางแผนงาน สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ตนทำ และสามารถเรียนรู้งานและประยุกต์ความรู้ทางวิชาการให้เข้ากับงานที่ทำหรือรับผิดชอบได้ (4) ด้านบุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน 5 อันดับแรก คือ เอาใจใส่ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ขยันขันแข็งต่องาน มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน มีทัศนคติที่ดีต่องาน และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน (5) ด้านบุคลิกภาพส่วนบุคคล 5 อันดับแรก คือ มีความน่าเชื่อถือ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ เป็นคนมีเหตุผล มีความเป็นผู้นำ สามารถควบคุมอารมณ์

ได้ดี (6) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 5 ลำดับแรก คือ รู้จักกาลเทศะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ใจเย็นยิ้มแย้ม แจ่มใส สุภาพอ่อนน้อม

ส่วนผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ในอนาคตจำแนกตามหน่วยงาน พบว่า ผลการวิเคราะห์ไม่มีความแตกต่างกัน โดยผลการวิเคราะห์มีลักษณะสอดคล้องกันใน 5 ลำดับแรก ผลการวิเคราะห์สาขาเศรษฐศาสตร์ที่มีความจำเป็นในอนาคต 5 อันดับแรกในแต่ละด้านได้แก่ (1) ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ (มีความสามารถวิเคราะห์และประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ มีความรู้รอบตัว เข้าใจในระบบเศรษฐกิจระดับมหภาคและจุลภาคและมีความรู้ด้านการวิจัย) (2) ด้านความรู้สาขาอื่น (ความสามารถในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และมีความรู้ทางภาษาต่างประเทศ) (3) ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน (มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาการทำงานของตนเอง มีความสามารถในการวางแผนการบริหารงาน มีความสามารถประสานงานและมีความรู้ในการจัดระบบงาน (วางแผน) มีความสามารถในการเรียนรู้งาน และสามารถประยุกต์ความรู้ทางวิชาการให้เข้ากับงานที่ทำหรือรับผิดชอบ) (4) ด้านบุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน (เอาใจใส่ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความขยันขันแข็งต่องาน มีความรับผิดชอบในงาน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน และรักษาเวลาในการทำงาน) (5) ด้านบุคลิกภาพส่วนบุคคล (มีความทันสมัยทันเหตุการณ์ มีความน่าเชื่อถือ เป็นคนมีเหตุผล มีความเป็นผู้นำและมีไหวพริบ) (6) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (รู้จักกาลเทศะ ใจเย็นสุขุม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ยิ้มแย้มแจ่มใสและมีความเสียสละ)

ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ (2547) ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ ผลการศึกษาพบว่า นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยทักษิณในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.8537) องค์ประกอบหลักที่นายจ้างมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และมนุษยสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย = 3.9687) อันดับที่สอง คือ ด้านความรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ นายจ้างมีความพึงพอใจระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.9520) และอันดับที่ 3 คือด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพ นายจ้างมีความพึงพอใจระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.6919) สำหรับองค์ประกอบย่อยที่นายจ้างมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยทักษิณมากที่สุด ได้แก่ ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ทำและอุทิศเวลา ความขยันหมั่นเพียรและกระตือรือร้นในการทำงาน การปฏิบัติงานตามกฎระเบียบของหน่วยงาน สำหรับองค์ประกอบย่อยที่นายจ้างมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยทักษิณน้อยที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ (ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆ) ความสามารถในการวางแผนการทำงาน ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และความสามารถในการทำงานเป็นทีม

สุธณา ศิลปรัตน์ (2551) ศึกษาการศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการในสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงาน สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการของผู้ประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงานสาขารัฐประศาสนศาสตร์ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำความรู้มาใช้ในการฝึกงาน ด้านความรู้พื้นฐานที่ส่งผลต่อการฝึกงาน และด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ทั้ง 3 ด้านมีความต้องการค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก เฉลี่ยสูงสุดคือด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรม การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีความตั้งใจและเอาใจใส่ในการทำงานอย่างจริงจังและ

ต่อเนื่อง ในภาพรวมแต่ละด้านพบว่า ด้านการนำความรู้มาใช้ในการฝึกงานและลำดับสุดท้าย มีความสามารถในการวิเคราะห์ทางวิชาการอย่างมีเหตุผล ด้านความรู้พื้นฐานที่ส่งผลต่อการฝึกงาน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการวางตัวอย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ รองลงมา มีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม และลำดับสุดท้าย มีความสามารถในการควบคุมผู้อื่นให้ทำงาน และด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และมีคุณธรรม รองลงมา มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ และลำดับสุดท้าย รู้จักใช้และดูแลทรัพยากรที่เหมาะสม ผลการเปรียบเทียบความต้องการคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานระหว่างสถานประกอบการแต่ละประเภท 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการนำความรู้มาใช้ในการฝึกงาน สถานประกอบการแต่ละประเภทมีความต้องการให้นักศึกษาฝึกงานนำความรู้มาใช้ในการฝึกงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่องการนำความรู้ทางทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการฝึกงาน และมีความสามารถในการวิเคราะห์ทางวิชาการอย่างมีเหตุผล และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างฝึกงาน

2. ด้านความรู้พื้นฐานที่ส่งผลต่อการฝึกงาน สถานประกอบการแต่ละประเภทมีความต้องการให้นักศึกษาฝึกงานนำความรู้พื้นฐานที่ส่งผลต่อการฝึกงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่อง มีศิลปะในการประสานงานและการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องมีความสามารถในการควบคุมผู้อื่นให้ทำงาน และมีความสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ร่วมงานเมื่อมีปัญหาได้

3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ สถานประกอบการแต่ละประเภทมีความต้องการให้นักศึกษาฝึกงานมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

เพ็ญศรี ศรีสังธรรม และเสวรัตน์ ม่านสะอาด (2552) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงานสาขาเภสัชศาสตร์: มุมมองของอาจารย์ประจำแหล่งฝึก การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงานสาขาเภสัชศาสตร์จากมุมมองของอาจารย์ประจำแหล่งฝึก พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงานสาขาเภสัชศาสตร์จากมุมมองของอาจารย์ประจำแหล่งฝึกในทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความรู้พื้นฐาน ประกอบด้วย ความสามารถในการใช้ภาษาไทยและสามารถเขียนเชิงวิชาการ ความละเอียดรอบคอบ ความสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้ ความมีมนุษยสัมพันธ์รู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ด้านความรู้ทางวิชาชีพและความสามารถในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยความรู้ทางทฤษฎีและปฏิบัติตามประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการฝึกงาน มีความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพของตนเอง มีความสามารถในการวางแผนงานสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุง และเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการฝึกงาน ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพประกอบด้วย มีความซื่อสัตย์สุจริตมีคุณธรรม มีความขยันอดทนมีความตั้งใจศึกษาหาความรู้ ตั้งใจฝึกงานอย่างเต็มที่ และรักษารายการแห่งวิชาชีพ

กัจจกร ต้นวัฒนา (2553) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อคุณภาพการฝึกงานของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพปะเหลียน พบว่า ความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อคุณภาพการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพปะเหลียนภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมี ระดับความพึงพอใจมาก ซึ่งด้านที่สถานประกอบการพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีคุณภาพการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพปะเหลียน ตามตัวแปร ตำแหน่ง/หน้าที่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ การทำงานและประเภทของสถานประกอบการ พบว่า

1. ผู้ประกอบการที่มีตำแหน่ง/หน้าที่ หัวหน้างาน หรือครูฝึก มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อคุณภาพการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพปะเหลียนสูงกว่าผู้ประกอบการ ที่มีตำแหน่ง/หน้าที่ เจ้าของ หรือผู้จัดการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ประกอบการ ที่มีตำแหน่ง/หน้าที่ หัวหน้าฝ่ายหรือผู้ควบคุมการฝึกและหัวหน้างานหรือครูฝึก มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อคุณภาพการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพปะเหลียนสูงกว่าผู้ประกอบการ ที่มีตำแหน่ง/หน้าที่อื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผู้ประกอบการที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน และผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ ในการทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อคุณภาพการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพปะเหลียน ไม่แตกต่างกัน

3. ผู้ประกอบการประเภทสถานประกอบการรัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อคุณภาพการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพปะเหลียนสูงกว่าผู้ประกอบการประเภทสถานประกอบการ ภาคเอกชน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

กฤตยา ฐานวรภัทร์ (2555) ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์สำหรับสถานประกอบการกรณีศึกษาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คณะสังคมศาสตร์ และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตสาขา วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่พึงประสงค์สำหรับสถานประกอบการและเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนา คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของ บัณฑิตสาขา วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยนอร์ท - เชียงใหม่ พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้าน สำหรับสถานประกอบการที่นักศึกษาฝึกงานทั้ง 7 แห่งนั้น ด้านที่สถานประกอบการมีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความรับผิดชอบ โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.77 รองลงมา ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.71 ความต้องการอันที่สาม ได้แก่ ด้านความรู้และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.43 เท่ากันทั้งสองด้าน และด้านสุดท้าย ได้แก่ ด้านทักษะทางปัญญา โดยมีค่าเฉลี่ย 3.29 สำหรับคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่พึงประสงค์ 5 ด้าน สำหรับสถานประกอบการที่นักศึกษาไม่ได้ฝึกงานนั้น มีผลการศึกษาที่แตกต่างกันดังนี้ ด้านที่สถานประกอบการกลุ่มนี้มีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.57 รองลงมาโดยรวม 4.39 ต่อมาเป็นด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.29 และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.05

แสงดาว สุดาทิพย์ (2556) ศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ต่อการจ้างงานกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ วิทยาลัยเทคโนโลยีระยองบริหารธุรกิจ จังหวัดระยอง ผลจากการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ วิทยาลัยเทคโนโลยีระยองบริหารธุรกิจ ทั้ง 3 ด้าน พบว่าคุณสมบัติที่พึงประสงค์ต่อการจ้างงานกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ การกระจายของคะแนนทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับพื้นที่ 3.00-5.00 ซึ่งที่อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

สำหรับผลแสดงของกราฟแสดงค่าความสัมพันธ์แบบการจัดลำดับความสำคัญทั้ง 3 ด้านระหว่างคุณสมบัติที่พึงประสงค์ต่อการจ้างงานกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ พบว่าทั้ง 3 ด้านนั้น ค่าความสัมพันธ์แบบการจัดลำดับความสำคัญไม่สอดคล้องกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ต่อการจ้างงาน หมายถึง ความสำคัญ 3 ลำดับแรกของแต่ละด้านไม่สัมพันธ์กับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ต่อการจ้างงาน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกล่าวโดยสรุปพบว่าความต้องการของผู้ประกอบการ หรือความพึงพอใจของนายจ้างที่พนักงานพึงมี คือ ควรมีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงาน บุคลิกภาพที่ดีมีความสัมพันธ์ คุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ ทั้งนี้ความพึงพอใจหรือความต้องการของผู้ประกอบการยังเกี่ยวข้องกับสภาพของผู้ให้ข้อมูลอีกด้วย เช่น ผู้ให้ข้อมูลจากภาครัฐและภาคเอกชน เป็นต้น

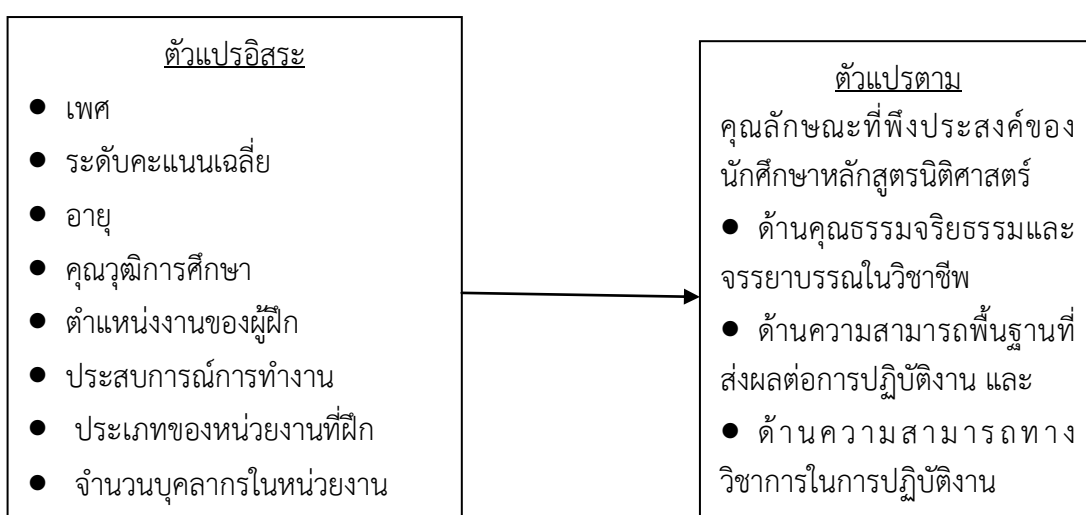
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย มีกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าดังนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ระดับคะแนนเฉลี่ย อายุ คุณวุฒิการศึกษา ตำแหน่งงานของผู้ฝึกประสบการณ์การทำงาน ประเภทของหน่วยงานที่ฝึก จำนวนบุคลากรในหน่วยงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ รวม 3 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน และด้านความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน

กรอบแนวคิด

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ตามการรับรู้ของนักศึกษาและผู้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับคะแนนเฉลี่ย อายุ คุณวุฒิ การศึกษา ตำแหน่งงานของผู้ฝึกประสบการณ์การทำงาน ประเภทของหน่วยงานที่ฝึก จำนวนบุคลากรในหน่วยงาน โดยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทุกหลักสูตรในมหาวิทยาลัยสวนดุสิตที่เรียนวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ประจำปีการศึกษาที่ 2/2557 ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 75 คน และผู้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 75 คน (ที่มา : ข้อมูลฝ่ายทะเบียนนักศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, พ.ศ. 2557)

ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากร/กลุ่มเป้าหมาย ประชากรที่ศึกษาเป็นนักศึกษาทุกหลักสูตรในมหาวิทยาลัยสวนดุสิตที่ลงทะเบียนเรียนวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ประจำปีการศึกษาที่ 2/2557 และผู้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายให้แก่ นักศึกษา โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณอิงหลักของ Yamane' โดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 และความเชื่อมั่นที่ ร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 75 คน

เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการเตรียมความพร้อมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
2. ศึกษาตัวอย่างแบบสำรวจที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง
4. นำแบบสอบถามฉบับร่าง ไปทดสอบก่อนการลงภาคสนาม (Try out)

5. หาค่าคุณภาพทั้งฉบับและรายข้อ เพื่อให้ได้มาตรฐาน
6. ปรับปรุงให้เป็นแบบสำรวจฉบับสมบูรณ์
7. เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในภาคสนาม โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้
 - 1) คณะนักวิจัยทำการศึกษาข้อมูล เอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง
 - 2) คณะนักวิจัยจัดทำแผนการดำเนินงานโดยการออกแบบเครื่องมือในการสำรวจข้อมูล
 - 3) ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาด้านความตรง (Validity) จำนวน 5 คนที่มีคุณสมบัติเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการวิจัยไม่ต่ำกว่าสิบปี และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก โดยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป
 - 4) ทดสอบเครื่องมือ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเกิน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม และปรับแก้จนได้เครื่องมือในการสำรวจที่สมบูรณ์ที่สุด
 - 5) คณะนักวิจัยทำการกำหนดเวลาและพื้นที่ก่อนการลงเก็บข้อมูลภาคสนาม
 - 6) คณะนักวิจัยทำการเก็บข้อมูล โดยมีผู้ช่วยนักวิจัย และเจ้าหน้าที่ที่ได้ผ่านการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแบบสอบถาม และมีประสบการณ์ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม
 - 7) ผู้ช่วยนักวิจัยและเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับมาพร้อมทั้งทำการ Double Check แบบสอบถามอีกครั้ง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการทดสอบ Content Validity จากผู้เชี่ยวชาญ ด้วยวิธี Face validity โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามคำจำกัดความ แนวคิด ทฤษฎีและวัตถุประสงค์ การวิจัยเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำการตรวจสอบเนื้อหาให้ตรงตามคำจำกัดความ และวัตถุประสงค์ของการวิจัยและได้ทำการปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
2. การทดสอบความเชื่อมั่น โดยหาค่า Reliability ในลักษณะของภาพรวมและรายข้อในแบบ Internal Consistency โดยคณะผู้วิจัยนำข้อคำถาม ในส่วนที่ 2 ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษา จำนวน 31 คน และนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา ตามวิธีของ Cronbach Alpha Coefficient พบว่าคะแนนค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่า .803

การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenience sampling) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ชั้นปีที่ 4 ที่เรียนวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ประจำปีการศึกษาที่ 2/2557 และผู้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายให้แก่นักศึกษา

โดยทำการสัมภาษณ์ผู้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษา จำนวน 10 คน โดยวิธีเจาะจง ซึ่งนักวิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลผู้ถูกสัมภาษณ์ ซึ่งใช้แบบสัมภาษณ์คำถามปลายเปิดเชิงลึกเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Method) เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ซึ่งการดำเนินการเก็บข้อมูลมีดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ใช้แบบสอบถามเพื่อใช้เป็นข้อมูลในเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 75 คน ผู้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายให้แก่ศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 75 คน และแบบสัมภาษณ์ผู้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษา จำนวน 10 คน
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้แก่ หนังสือ เอกสาร วารสาร บทความ เว็บไซต์ และงานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาที่เรียนและผู้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายให้แก่ศึกษามาวิเคราะห์ตามขั้นตอนของการทำวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติอ้างอิง มีรายละเอียดดังนี้

1. สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติอ้างอิง ได้แก่ T-Test, F-Test และการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่ (Multiple Comparison) โดยวิธี LSD โดยวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความคาดหวังของนักศึกษานิติศาสตร์ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย โดยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามนักศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	28	37.33
หญิง	47	62.67
อายุ		
21 ปี	30	40.00
22 ปี	42	56.00
มากกว่า 22 ปี	3	4.00
ระดับคะแนนเฉลี่ย		
1.5-2.00	3	4.00
2.00-2.5	19	25.33
2.5-3	36	48.00
มากกว่า 3.00	17	22.67
ตำแหน่งงานที่ฝึกงาน		
ผู้ช่วยทนายความ	9	12.00
พนักงาน/ลูกจ้างทั่วไป	1	1.33
ผู้ช่วยงาน	31	41.33
นิติกร	11	14.67
อื่น ๆ	23	30.67
ประเภทของหน่วยงาน		
ราชการ	51	68.00
รัฐวิสาหกิจ	6	8.00

เอกชน	8	10.67
อื่น ๆ	10	13.33
จำนวนบุคลากรในหน่วยงาน		
ต่ำกว่า 50 คน	16	21.33
ตั้งแต่ 50 คน – 100 คน	32	42.67
ตั้งแต่ 101-300 คน	22	29.33
อื่น ๆ	5	6.67
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา		
ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา	61	81.33
ใกล้เคียงกับสาขาวิชาที่เรียนมา	10	13.33
ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา	4	5.33
ระยะเวลาที่นักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายในหน่วยงาน		
1- 2 เดือน	7	9.33
2-4 เดือน	68	90.67
รวม	75	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 62.67 และเพศชายมีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 37.33 โดยมีอายุ 22 ปี มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 มีอายุ 21 ปี มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และมากกว่า 22 ปี มีจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 4.00 ซึ่งมีระดับคะแนนเฉลี่ย 2.5 - 3 มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 มีระดับคะแนนเฉลี่ย 2.00 - 2.5 มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 25.33 มีระดับคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 3.00 มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 22.67 และมีระดับคะแนนเฉลี่ย 1.5 - 2.00 มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 อันมีตำแหน่งงานที่ฝึกงานคือ ผู้ช่วยงาน มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 41.33 อื่น ๆ มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 30.67 นิตกรมีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 14.67 ผู้ช่วยทนายความ มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 และพนักงาน/ลูกจ้างทั่วไป มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.33 โดยอยู่ในประเภทของหน่วยงานราชการ มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00 อื่น ๆ มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 เอกชน มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 10.67 และรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 ซึ่งมีจำนวนบุคลากรในหน่วยงานจำนวนตั้งแต่ 50 คน – 100 คน มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 42.67 ตั้งแต่ 101-300 คน มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 29.33 ต่ำกว่า 50 คน มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 21.33 และ อื่น ๆ มีจำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 6.67 และมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา มีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 81.33 ใกล้เคียงกับสาขาวิชาที่เรียนมา มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมามีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 5.33

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามผู้รับฝึก

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	33	42.31
หญิง	45	57.69
คุณวุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	1.28
ปริญญาตรี	56	71.79
ปริญญาโท	18	23.08
ปริญญาเอก	0	0.00
อื่น ๆ	3	3.85
ตำแหน่งงาน		
เจ้าของกิจการ	2	2.56
กรรมการผู้จัดการ	1	1.28
ผู้จัดการ/ผู้อำนวยการ	8	10.26
หัวหน้างาน/หัวหน้าแผนก	24	30.77
อื่น ๆ	43	55.13
ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	14	17.95
ตั้งแต่ 5-10 ปี	9	11.54
ตั้งแต่ 11-15 ปี	15	19.23
ตั้งแต่ 16-20 ปี	18	23.08
มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	22	28.21
ประเภทของหน่วยงาน		
ราชการ	56	71.79
รัฐวิสาหกิจ	5	6.41
เอกชน	7	8.97
อื่น ๆ	10	12.82
จำนวนบุคลากรในหน่วยงาน		
ต่ำกว่า 50 คน	15	19.23
ตั้งแต่ 50 คน – 100 คน	42	53.85
ตั้งแต่ 101-300 คน	12	15.38
อื่น ๆ	9	11.54
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา		

ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา	66	84.62
ใกล้เคียงกับสาขาวิชาที่เรียนมา	9	11.54
ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา	3	3.85
ระยะเวลาที่นักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายในหน่วยงาน		
1- 2 เดือน	7	8.97
2-4 เดือน	71	91.03
รวม	78	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 57.69 และเพศชายมีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 42.31 โดยมีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 71.79 ปริญญาโท มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 40.61 อื่น ๆ มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.85 และต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.28 ซึ่งมีตำแหน่งงานอื่น ๆ มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 55.13 หัวหน้างาน/หัวหน้าแผนก มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 ผู้จัดการ/ผู้อำนวยการ มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 10.26 เจ้าของกิจการ มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.56 และกรรมการผู้จัดการ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.28 อันมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 28.21 ตั้งแต่ 16 - 20 ปี มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 ตั้งแต่ 11 - 15 ปี มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 19.23 ต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 17.95 ตั้งแต่ 5 - 10 ปี มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54 โดยมีประเภทของหน่วยงานราชการ มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 71.79 อื่น ๆ มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 12.82 เอกชน มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 8.97 และรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.41 ซึ่งมีจำนวนบุคลากรในหน่วยงานตั้งแต่ 50 - 100 คน มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 53.85 ต่ำกว่า 50 คน มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 19.23 ตั้งแต่ 101 - 300 คน มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38 และอื่น ๆ มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54 อันมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมามีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 84.62 ใกล้เคียงกับสาขาวิชาที่เรียนมา มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54 ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.85 และมีระยะเวลาที่นักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายในหน่วยงาน 2-4 เดือน มีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 91.03 และ 1- 2 เดือนมีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 8.97

ตอนที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย

ตารางที่ 4.3 ความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย โดยภาพรวม จำแนกตามนักศึกษา

โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.57	0.36	มากที่สุด
ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน	4.28	0.41	มากที่สุด
ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน	4.15	0.53	มาก
รวม	4.33	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.36$) รองลงมาคือ ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.41$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.15$, $SD = 0.53$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.4 ความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ จำแนกตามนักศึกษา

โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1.ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่	4.52	0.64	มากที่สุด	6
2.การรักษาเวลาและให้ความสำคัญต่อเวลาในการปฏิบัติงาน	4.47	0.62	มากที่สุด	9
3.การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน	4.67	0.47	มากที่สุด	3
4.ความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่	4.52	0.60	มากที่สุด	7
5.การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.69	0.49	มากที่สุด	1
6.การมีเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน	4.44	0.60	มากที่สุด	10
7.การรักษาประโยชน์ของหน่วยงานทั้งทางตรงและทางอ้อม	4.53	0.60	มากที่สุด	5

8.การคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมเป็นหลัก	4.52	0.60	มากที่สุด	8
9.การประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี	4.64	0.54	มากที่สุด	4
10.การเคารพในสิทธิและทรัพย์สินของผู้อื่น	4.68	0.50	มากที่สุด	2
รวม	4.57	0.36	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ดังนี้การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.69$, $SD = 0.49$) รองลงมาคือ การเคารพในสิทธิและทรัพย์สินของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.68$, $SD = 0.50$) การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.47$) การประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.54$) การรักษาประโยชน์ของหน่วยงานทั้งทางตรงและทางอ้อม ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.60$) ความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ และการคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.60$) ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.64$) การรักษาเวลาและให้ความสำคัญต่อเวลาในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.62$) และการมีเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.60$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน จำแนกตามนักศึกษา

โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
11.การใช้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสาร	4.47	0.60	มากที่สุด	5
12.การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสาร	3.56	0.83	มาก	16
13.การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน	3.55	0.93	มาก	17
14.การใช้ทักษะทางคอมพิวเตอร์ในการทำงาน	4.41	0.64	มากที่สุด	8
15.การวางแผนและจัดระบบการทำงาน	4.23	0.67	มากที่สุด	14
16.ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางาน	4.13	0.70	มาก	15
17.การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างทำงาน	4.27	0.62	มากที่สุด	11
18.ความรู้รอบตัวและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล	4.24	0.67	มากที่สุด	12
19.ความเชื่อมั่นในตนเอง	4.45	0.68	มากที่สุด	6
20.การมีปฏิภาณไหวพริบในการทำงาน	4.41	0.68	มากที่สุด	9
21.ความมั่นคงทางอารมณ์	4.44	0.64	มากที่สุด	7
22.ความสุภาพอ่อนน้อมวางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ	4.55	0.60	มากที่สุด	1
23.การมีระเบียบวินัยในการทำงาน	4.47	0.55	มากที่สุด	4
24.ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	4.33	0.74	มากที่สุด	10

25.การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีที่สามารถเข้ากับบุคคลอื่น	4.55	0.60	มากที่สุด	2
26.คุณสมบัติของการเป็นผู้นำ	4.24	0.77	มากที่สุด	13
27.ความสนใจที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.48	0.74	มากที่สุด	3
รวม	4.28	0.41	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความสุภาพอ่อนน้อมวางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีที่สามารถเข้ากับบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.60$) รองลงมาคือ ความสนใจที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.48$, $SD = 0.74$) การมีระเบียบวินัยในการทำงาน ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.55$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางาน ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.70$) การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.83$) และ การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน ($\bar{X} = 3.55$, $SD = 0.93$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน จำแนกตามนักศึกษา

โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
28.มีความเข้าใจกฎหมายเบื้องต้น	4.23	0.71	มากที่สุด	2
29.มีทักษะความรู้กฎหมายพิเศษที่ใช้ในการฝึกงาน	4.08	0.69	มาก	7
30.มีทักษะความรู้กฎหมายของหน่วยงาน	4.11	0.73	มาก	6
31.สามารถตอบคำถามทางกฎหมายได้อย่างถูกต้อง	3.95	0.66	มาก	8
32.สามารถนำความรู้กฎหมายไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการฝึกงานได้	4.21	0.64	มากที่สุด	3
33.สามารถเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องตรงกับหลักของกฎหมายได้	4.17	0.74	มาก	4
34.มีความคล่องแคล่วในการนำกฎหมายไปใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น	4.16	0.68	มาก	5
35.มีความสามารถในการวิเคราะห์หลักกฎหมายได้อย่างเหมาะสม	4.28	0.65	มากที่สุด	1
รวม	4.15	0.53	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านความสามารถพื้นฐานที่

ส่งผลต่อการทำงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, $SD = 0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความสามารถในการวิเคราะห์หลักกฎหมายได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.65$) รองลงมาคือ มีความเข้าใจกฎหมายเบื้องต้น ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.71$) และสามารถนำความรู้กฎหมายไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการฝึกงานได้ ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.64$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ 3 ลำดับแรกดังนี้ สามารถเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องตรงกับหลักของกฎหมายได้ ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.74$) มีความคล่องแคล่วในการนำกฎหมายไปใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.16$, $SD = 0.68$) และมีทักษะความรู้กฎหมายของหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.11$, $SD = 0.73$)

ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย โดยภาพรวม จำแนกตามผู้รับฝึก

โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.63	0.33	มากที่สุด	1
ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน	4.29	0.44	มากที่สุด	2
ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน	4.16	0.57	มาก	3
รวม	4.35	0.39	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, $SD = 0.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.33$) รองลงมาคือ ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.44$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.16$, $SD = 0.57$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ จำแนกตามผู้รับฝึก

โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1.ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่	4.78	0.45	มากที่สุด	1
2.การรักษาเวลาและให้ความสำคัญต่อเวลาในการปฏิบัติงาน	4.59	0.59	มากที่สุด	7
3.การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน	4.64	0.48	มากที่สุด	5
4.ความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่	4.51	0.55	มากที่สุด	8
5.การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.76	0.43	มากที่สุด	2
6.การมีเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน	4.69	0.46	มากที่สุด	4
7.การรักษาประโยชน์ของหน่วยงานทั้งทางตรงและทางอ้อม	4.44	0.55	มากที่สุด	10
8.การคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมเป็นหลัก	4.46	0.55	มากที่สุด	9
9.การประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี	4.64	0.48	มากที่สุด	6
10.การเคารพในสิทธิและทรัพย์สินของผู้อื่น	4.76	0.43	มากที่สุด	3
รวม	4.63	0.33	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ ($\bar{X} = 4.78$, $SD = 0.45$) รองลงมาคือ การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และการเคารพในสิทธิและทรัพย์สินของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.76$, $SD = 0.43$) การมีเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.69$, $SD = 0.46$) การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน และการประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.48$) การรักษาเวลาและให้ความสำคัญต่อเวลาในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.59$, $SD = 0.59$) ความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.55$) การคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.55$) และการรักษาประโยชน์ของหน่วยงานทั้งทางตรงและทางอ้อม ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.55$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน จำแนกตามผู้รับฝึก

โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
11.การใช้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสาร	4.47	0.55	มากที่สุด	4
12.การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสาร	3.54	0.72	มาก	16
13.การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน	3.49	0.85	มาก	17
14.การใช้ทักษะทางคอมพิวเตอร์ในการทำงาน	4.42	0.69	มากที่สุด	6
15.การวางแผนและจัดระบบการทำงาน	4.27	0.62	มากที่สุด	11
16.ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางาน	4.18	0.77	มาก	14
17.การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างทำงาน	4.19	0.76	มาก	13
18.ความรู้รอบตัวและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล	4.19	0.65	มาก	12
19.ความเชื่อมั่นในตนเอง	4.35	0.64	มากที่สุด	10
20.การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน	4.38	0.63	มากที่สุด	9
21.ความมั่นคงทางอารมณ์	4.47	0.64	มากที่สุด	5
22.ความสุภาพอ่อนน้อมวางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ	4.72	0.51	มากที่สุด	1
23.การมีระเบียบวินัยในการทำงาน	4.65	0.53	มากที่สุด	2
24.ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	4.41	0.63	มากที่สุด	7
25.การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถเข้ากับบุคคลอื่น	4.64	0.56	มากที่สุด	3
26.คุณสมบัติของการเป็นผู้นำ	4.10	0.59	มาก	15
27.ความสนใจที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.40	0.61	มากที่สุด	8
รวม	4.29	0.44	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.9 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความสุภาพอ่อนน้อมวางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ ($\bar{X} = 4.72$, $SD = 0.51$) รองลงมาคือ การมีระเบียบวินัยในการทำงาน ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.53$) และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถเข้ากับบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.56$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความรู้รอบตัวและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ($\bar{X} = 4.19$, $SD = 0.65$) การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างทำงาน ($\bar{X} = 4.19$, $SD = 0.76$) และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางาน ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.77$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน จำแนกตามผู้รับฝึก

โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น
28.มีความเข้าใจกฎหมายเบื้องต้น	4.32	0.63	มากที่สุด
29.มีทักษะความรู้กฎหมายพิเศษที่ใช้ในการฝึกงาน	4.12	0.74	มาก
30.มีทักษะความรู้กฎหมายของหน่วยงาน	4.12	0.72	มาก
31.สามารถตอบคำถามทางกฎหมายได้อย่างถูกต้อง	4.03	0.76	มาก
32.สามารถนำความรู้กฎหมายไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการฝึกงานได้	4.23	0.62	มากที่สุด
33.สามารถเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องตรงกับหลักของกฎหมายได้	4.08	0.70	มาก
34.มีความคล่องแคล่วในการนำกฎหมายไปใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น	4.17	0.76	มาก
35.มีความสามารถในการวิเคราะห์หลักกฎหมายได้อย่างเหมาะสม	4.22	0.73	มากที่สุด
รวม	4.16	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, $SD = 0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเข้าใจกฎหมายเบื้องต้น ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.63$) รองลงมาคือ สามารถนำความรู้กฎหมายไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการฝึกงานได้ ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.62$) มีความสามารถในการวิเคราะห์หลักกฎหมายได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.73$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ 3 ลำดับแรกดังนี้ มีความคล่องแคล่วในการนำกฎหมายไปใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.76$) มีทักษะความรู้กฎหมายของหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.72$) และมีทักษะความรู้กฎหมายพิเศษที่ใช้ในการฝึกงาน ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.74$)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

1. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของมหาวิทยาลัย จำแนกตามนักศึกษา

1.1 อยากให้มีการสอน พ.ร.บ. ศุลากร พ.ศ. 2499 ในห้องเรียน เพราะระบบงานราชการ ในที่นี้เปิดรับสมัครสายงานกฎหมายและมีสวัสดิการดี

1.2 ควรให้นักศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสายงานทางกฎหมายมากขึ้น

1.3 อยากให้หลักสูตรนิติศาสตร์เพิ่มวิชากฎหมาย พ.ร.บ.ศุลากรฯ เข้ามาในการสอน

2. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของมหาวิทยาลัย จำแนกตามผู้รับฝึก

2.1 น่าจะมีระยะเวลาฝึกงานมากกว่านี้ เพื่อที่จะได้มีประสบการณ์ทำงานทุกส่วนงาน

2.2 ก่อนที่จะส่งนักศึกษามาฝึกงาน ควรให้หน่วยงานที่จะรับเข้าฝึกงานได้ไปสัมผัสหรือแนะนำหน่วยงาน ลักษณะงานให้ทราบก่อน เพื่อเป็นแนวทางขั้นต้นให้นักศึกษา เพื่อช่วยตัดสินใจในการฝึกงาน ส่วนนักศึกษาที่มาฝึกงานด้วยในครั้งนี ถือว่าทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ดีมาก เข้าใจลักษณะงานได้รวดเร็วและปรับตัวให้เข้ากับงานของหน่วยงานที่มาฝึกได้เป็นอย่างดี

2.3 นักศึกษาที่มาฝึกงานควรให้ศึกษาเกี่ยวกับหน่วยงานที่จะมารับการฝึกก่อน เพื่อให้เข้าใจในงานและขอบเขตของงานในเบื้องต้น เมื่อมารับการฝึกจะสามารถทำงานได้อย่างทันทั่วทั้งทีและปรับตัวเข้ากับงานได้อย่างรวดเร็ว สำหรับนักศึกษาที่มาฝึกงานครั้งนี้ สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดีและปรับตัวได้ไว ทำงานได้มีประสิทธิภาพเป็นที่ชื่นชมของผู้ร่วมงาน

2.4 ปรับบุคลิกภาพ งดการสูบบุหรี่

2.5 มีความตั้งใจในการทำงาน ขยันหมั่นเพียร อยากให้มาตรงเวลาหน่อย

2.6 ต้องกล้าแสดงออก โต้ตอบสื่อสารในการให้คำตอบคำถามประชาชนและคู่ความได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้อง

2.7 ควรมีรายวิชาสอนให้นักศึกษานำความรู้รายวิชาอื่นๆมาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจพร้อมกัน เนื่องจากในทางปฏิบัติ ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจะเกี่ยวพันกันทั้งกฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชน และกฎหมายอื่น ๆ

2.8 ในการฝึกงานนักศึกษามีทักษะและความสามารถตลอดจนความมั่นใจอยู่ในระดับดี มีการพัฒนาและเสริมทักษะในเรื่องความเชื่อมั่น ทำให้มีพัฒนาการไปในทางที่ดีเยี่ยมมากขึ้น

2.9 นักศึกษามีความตั้งใจ และมีระเบียบวินัยเป็นอย่างดี สามารถนำความรู้มาใช้ในการฝึกงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย โดยภาพรวม จำแนกตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ความคาดหวัง/ความเป็นจริง	นักศึกษา		ผู้รับฝึก		t	p
	\bar{X} (n=75)	SD	\bar{X} (n=78)	SD		
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.57	0.36	4.62	0.33	1.07	0.289
ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน	4.28	0.41	4.29	0.44	0.07	0.943
ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน	4.15	0.53	4.16	0.56	0.19	0.854
รวม	4.33	0.35	4.35	0.39	0.39	0.695

จากตารางที่ 4.11 พบว่าระดับความคิดเห็นนักศึกษากับความคิดเห็นผู้รับฝึกของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($t = 0.39$, $p = 0.695$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ

ความคาดหวัง/ความเป็นจริง	นักศึกษา		ผู้รับฝึก		t	p
	\bar{X} (n=75)	SD	\bar{X} (n=78)	SD		
1. ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่	4.52	0.64	4.79	0.44	3.19*	0.002
2. การรักษาเวลาและให้ความสำคัญต่อเวลาในการปฏิบัติงาน	4.47	0.62	4.59	0.59	1.14	0.260
3. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน	4.67	0.47	4.65	0.48	-0.18	0.859
4. ความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่	4.52	0.60	4.51	0.55	-0.14	0.888
5. การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.69	0.49	4.75	0.44	0.78	0.436
6. การมีเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน	4.44	0.60	4.68	0.47	2.65*	0.010
7. การรักษาประโยชน์ของหน่วยงานทั้งทางตรงและทางอ้อม	4.53	0.60	4.43	0.55	-1.24	0.219
8. การคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมเป็น	4.52	0.60	4.47	0.55	-0.57	0.567

หลัก						
9. การประพุดิตนอยู่ในศีลธรรมอันดี	4.64	0.54	4.63	0.49	-0.18	0.854
10. การเคารพในสิทธิและทรัพย์สินของผู้อื่น	4.68	0.50	4.76	0.43	1.03	0.307
รวม	4.57	0.36	4.62	0.33	1.07	0.289

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่าระดับความคิดเห็นนักศึกษากับความคิดเห็นผู้รับฝึกของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($t = 1.07, p = 0.289$) พบว่า ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ การมีเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน

ความคาดหวัง/ความเป็นจริง	นักศึกษา		ผู้รับฝึก		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
11. การใช้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสาร	4.47	0.60	4.48	0.55	0.14	0.890
12. การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสาร	3.56	0.83	3.53	0.72	-0.22	0.829
13. การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน	3.55	0.93	3.48	0.86	-0.44	0.658
14. การใช้ทักษะทางคอมพิวเตอร์ในการทำงาน	4.41	0.64	4.40	0.70	-0.12	0.904
15. การวางแผนและจัดระบบการทำงาน	4.23	0.67	4.28	0.61	0.54	0.590
16. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนา งาน	4.13	0.70	4.19	0.77	0.45	0.654
17. การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่าง ทำงาน	4.27	0.62	4.20	0.75	-0.61	0.545
18. ความรู้รอบตัวและวิสัยทัศน์ที่ กว้างไกล	4.24	0.67	4.19	0.63	-0.51	0.609
19. ความเชื่อมั่นในตนเอง	4.45	0.68	4.33	0.64	-1.20	0.236
20. การมีปฏิภาณไหวพริบในการทำงาน	4.41	0.68	4.37	0.63	-0.38	0.708
21. ความมั่นคงทางอารมณ์	4.44	0.64	4.48	0.64	0.38	0.708
22. ความสุภาพอ่อนน้อมวางตัวเหมาะสม กับกาลเทศะ	4.55	0.60	4.72	0.51	1.85	0.068

23. การมีระเบียบวินัยในการทำงาน	4.47	0.55	4.65	0.53	2.16	0.034
24. ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	4.33	0.74	4.40	0.64	0.66	0.511
25. การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถเข้ากับบุคคลอื่น	4.55	0.60	4.65	0.56	1.05	0.297
26. คุณสมบัติของการเป็นผู้นำ	4.24	0.77	4.09	0.60	-1.39	0.167
27. ความสนใจที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.48	0.74	4.40	0.62	-0.73	0.471
รวม	4.28	0.41	4.29	0.44	0.07	0.943

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่าระดับความคิดเห็นนักศึกษากับความคิดเห็นผู้รับฝึกของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($t = 0.07, p = 0.943$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นการมีระเบียบวินัยในการทำงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน

ความคาดหวัง/ความเป็นจริง	นักศึกษา		ผู้รับฝึก		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
28. มีความเข้าใจกฎหมายเบื้องต้น	4.23	0.71	4.32	0.62	0.88	0.381
29. มีทักษะความรู้กฎหมายพิเศษที่ใช้ในการฝึกงาน	4.08	0.69	4.11	0.73	0.25	0.801
30. มีทักษะความรู้กฎหมายของหน่วยงาน	4.11	0.73	4.13	0.72	0.23	0.815
31. สามารถตอบคำถามทางกฎหมายได้อย่างถูกต้อง	3.95	0.66	4.03	0.75	0.71	0.477
32. สามารถนำความรู้กฎหมายไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการฝึกงานได้	4.21	0.64	4.24	0.61	0.27	0.788
33. สามารถเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องตรงกับหลักของกฎหมายได้	4.17	0.74	4.08	0.69	-0.88	0.381
34. มีความคล่องแคล่วในการนำกฎหมายไปใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น	4.16	0.68	4.17	0.76	0.11	0.910
35. มีความสามารถในการวิเคราะห์หลักกฎหมายได้อย่างเหมาะสม	4.28	0.65	4.23	0.73	-0.50	0.620
รวม	4.15	0.53	4.16	0.56	0.19	0.854

จากตารางที่ 4.14 พบว่าระดับความคิดเห็นนักศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นผู้รับฝึกของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($t = 0.19, p = 0.854$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์	\bar{X}	SD	t	p-value
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.60	0.35	-1.23	0.221
ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน	4.28	0.42	-0.86	0.391
ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน	4.15	0.55	0.11	0.909
รวม	4.34	0.37	-0.76	0.445

จากตารางที่ 4.15 พบว่าผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ($t = -0.76, p = 0.445$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามอายุ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์	\bar{X}	SD	F	p-value
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.60	0.35	0.50	0.682
ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน	4.28	0.42	1.07	0.364
ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน	4.15	0.55	1.81	0.147
รวม	4.34	0.37	1.11	0.346

จากตารางที่ 4.16 พบว่าผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามอายุ พบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.11, p = 0.346$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตารางที่ 4.17 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์	\bar{X}	SD	F	p-value
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.60	0.35	1.76	0.141
ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน	4.28	0.42	1.03	0.392
ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน	4.15	0.55	2.75	0.031*
รวม	4.34	0.37	1.67	0.161

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 พบว่าผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ย พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษามีด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 ผลการทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน จำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ยที่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD

ประเภทของหน่วยงาน	\bar{X}	1.5-2.00	2.00-2.5	2.5-3	มากกว่า 3.00
		4.83	4.09	4.01	4.39
1.5-2.00	4.83		0.75*	0.82*	0.44
2.00-2.5	4.09			0.08	-0.30
2.5-3	4.01				-0.38
มากกว่า 3.00	4.39				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 พบว่าผลการทดสอบความแตกต่างแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย นักศึกษาที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.5-2.00 มีความคิดเห็นด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงานของนักศึกษาที่ระดับ 2.00-2.5 และ 2.5-3 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.19 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์	\bar{X}	SD	F	p-value
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.60	0.35	1.21	0.308
ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน	4.28	0.42	0.38	0.826
ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน	4.15	0.55	0.09	0.985
รวม	4.34	0.37	0.43	0.784

จากตารางที่ 4.19 พบว่าผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($F = 0.43, p = 0.784$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตารางที่ 4.20 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามตำแหน่งงานของผู้ฝึก

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์	\bar{X}	SD	F	p-value
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.60	0.35	1.18	0.321
ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน	4.28	0.42	0.82	0.537
ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน	4.15	0.55	1.43	0.215
รวม	4.34	0.37	1.20	0.310

จากตารางที่ 4.20 พบว่าผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามตำแหน่งงานของผู้ฝึก พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.20, p = 0.310$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตารางที่ 4.21 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์	\bar{X}	SD	F	p-value
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.60	0.35	1.31	0.262
ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน	4.28	0.42	1.80	0.117
ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน	4.15	0.55	1.14	0.342
รวม	4.34	0.37	1.91	0.097

จากตารางที่ 4.21 พบว่าผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($F = 1.91, p = 0.097$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตารางที่ 4.22 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามประเภทของหน่วยงาน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์	\bar{X}	SD	F	p-value
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.60	0.35	9.34	0.000*
ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน	4.28	0.42	3.84	0.011*
ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน	4.15	0.55	3.26	0.023*
รวม	4.34	0.37	6.31	0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.22 พบว่าผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามประเภทของหน่วยงาน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 6.31, p = 0.000$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.23 ผลการทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ จำแนกตามประเภทของหน่วยงานที่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD

ประเภทของหน่วยงาน	\bar{X}	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	เอกชน	อื่น ๆ
		4.68	4.52	4.47	4.30
ราชการ	4.68		0.16	0.21*	0.39*
รัฐวิสาหกิจ	4.52			0.05	0.22
เอกชน	4.47				0.17
อื่น ๆ	4.30				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.23 พบว่าผลการทดสอบความแตกต่างแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายตามประเภทของหน่วยงานพบว่าประเภทหน่วยงานราชการ แตกต่างกับประเภทหน่วยงานเอกชน และประเภทหน่วยงานอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.24 ผลการทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน จำแนกตามประเภทของหน่วยงานที่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD

ประเภทของหน่วยงาน	\bar{X}	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	เอกชน	อื่น ๆ
		4.36	4.16	4.18	4.05
ราชการ	4.36		0.19	0.17	0.31*
รัฐวิสาหกิจ	4.16			-0.02	0.11
เอกชน	4.18				0.13
อื่น ๆ	4.05				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.24 พบว่าผลการทดสอบความแตกต่างแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายตามประเภทของหน่วยงานพบว่าประเภทหน่วยงานราชการ แตกต่างกับประเภทหน่วยงานเอกชน และประเภทหน่วยงานอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.25 ผลการทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน จำแนกตามประเภทของหน่วยงาน จำแนกตามวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD

ประเภทของหน่วยงาน	\bar{X}	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	เอกชน	อื่น ๆ
		4.24	3.94	3.99	3.92
ราชการ	4.24		0.30	0.25	0.32*
รัฐวิสาหกิจ	3.94			-0.05	0.02
เอกชน	3.99				0.07
อื่น ๆ	3.92				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.25 พบว่าผลการทดสอบความแตกต่างแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายตามประเภทของหน่วยงานพบว่าประเภทหน่วยงานราชการ แตกต่างกับประเภทหน่วยงานเอกชน และประเภทหน่วยงานอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.26 ผลการทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย โดยภาพรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD

ประเภทของหน่วยงาน	\bar{X}	ราชการ	รัฐวิสาหกิจ	เอกชน	อื่น ๆ
		4.42	4.21	4.22	4.09
ราชการ	4.42		0.21	0.20*	0.33*
รัฐวิสาหกิจ	4.21			-0.01	0.12
เอกชน	4.22				0.13
อื่น ๆ	4.09				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.26 พบว่าผลการทดสอบความแตกต่างแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายตามประเภทของหน่วยงานพบว่าประเภทหน่วยงานราชการ แตกต่างกับประเภทหน่วยงานเอกชน และประเภทหน่วยงานอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.27 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามจำนวนบุคลากรในหน่วยงาน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์	\bar{X}	SD	F	p-value
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.60	0.35	0.34	0.793
ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน	4.28	0.42	0.19	0.901
ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน	4.15	0.55	1.18	0.318
รวม	4.34	0.37	0.20	0.895

จากตารางที่ 4.27 พบว่าผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามจำนวนบุคลากรในหน่วยงาน พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($F = 0.20$, $p = 0.895$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยสวนดุสิตที่ลงทะเบียนเรียนวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ประจำปีการศึกษาที่ 2/2557 และผู้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายให้แก่นักศึกษา ซึ่งมีนักศึกษา รวมจำนวนทั้งสิ้น 75 คน และผู้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายให้แก่ศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 75 คน และตัวอย่างที่ได้เท่ากับ 150 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenience sampling) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากนักศึกษาและผู้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายให้แก่ศึกษา และสัมภาษณ์ผู้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายให้แก่ศึกษา โดยผลการวิจัยสามารถสรุปออกเป็นส่วนต่างๆ ตามประเด็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญ โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 62.67 และเพศชายมีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 37.33 ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุ 22 ปี มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 มีอายุ 21 ปี มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และมากกว่า 22 ปี มีจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่มีระดับคะแนนเฉลี่ย 2.5-3 มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 มีระดับคะแนนเฉลี่ย 2.00-2.5 มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 25.33 มีระดับคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 3.00 มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 22.67 และมีระดับคะแนนเฉลี่ย 1.5-2.00 มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่ตำแหน่งงานที่ฝึกงาน คือ ผู้ช่วยงาน มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 41.33 อื่น ๆ มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 30.67 นิติกรมีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 14.67 ผู้ช่วยทนายความ มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 และพนักงาน/ลูกจ้างทั่วไป มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.33 ตามลำดับ ส่วนในการเข้าฝึกผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในประเภทของหน่วยงานราชการ มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00 อื่น ๆ มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 เอกชน มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 10.67 และรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่มีจำนวนบุคลากรในหน่วยงานจำนวนตั้งแต่ 50 คน – 100 คน มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 42.67 ตั้งแต่ 101-300 คน มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 29.33 ต่ำกว่า 50 คน มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 21.33 และ อื่น ๆ มีจำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 6.67 ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา มีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 81.33 โกล้เคียงกับสาขาวิชาที่เรียนมา มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมามีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 5.33 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาที่นักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายในหน่วยงาน 2-4 เดือน มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 90.67 และ 1- 2 เดือน มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 9.33 ตามลำดับ

โดยที่ผู้ฝึกประสบการณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 57.69 และเพศชายมีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 42.31 ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับ

ปริญญาตรี มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 71.79 ปริญญาโท มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 40.61 อื่น ๆ มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.85 และต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.28 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่มีตำแหน่งงานอื่น ๆ มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 55.13 หัวหน้างาน/หัวหน้าแผนก มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 ผู้จัดการ/ผู้อำนวยการ มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 10.26 เจ้าของกิจการ มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.56 และกรรมการผู้จัดการ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.28 ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 28.21 ตั้งแต่ 16-20 ปี มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 ตั้งแต่ 11-15 ปี มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 19.23 ต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 17.95 ตั้งแต่ 5-10 ปี มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54 ตามลำดับ ส่วนประเภทของสถานที่ฝึกประสบการณ์ส่วนใหญ่มีประเภทของหน่วยงานราชการ มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 71.79 อื่น ๆ มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 12.82 เอกชน มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 8.97 และรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.41 ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่มีจำนวนบุคลากรในหน่วยงานตั้งแต่ 50 คน - 100 คน มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 53.85 ต่ำกว่า 50 คน มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 19.23 ตั้งแต่ 101-300 คน มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38 และอื่น ๆ มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมามีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 84.62 ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54 ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.85 ตามลำดับ และส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่นักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายในหน่วยงาน 2-4 เดือน มีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 91.03 และ 1-2 เดือนมีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 8.97 ตามลำดับ

โดยความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย โดยภาพรวม จำแนกตามนักศึกษา

1. โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.36$) และด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.41$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.15$, $SD = 0.53$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ดังนี้การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.69$, $SD = 0.49$) การเคารพในสิทธิและทรัพย์สินของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.68$, $SD = 0.50$) การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.47$) การประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.54$) การรักษาประโยชน์ของหน่วยงานทั้งทางตรงและทางอ้อม ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.60$) ความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ และการคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.60$) ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.64$) การรักษาเวลาและให้ความสำคัญต่อเวลาในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.62$) และการมีเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.60$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

3. ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความสุภาพอ่อนน้อมวางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถเข้ากับบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.60$) ความสนใจที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.48$, $SD = 0.74$) การมีระเบียบวินัยในการทำงาน ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.55$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางาน ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.70$) การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.83$) และการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน ($\bar{X} = 3.55$, $SD = 0.93$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

4. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, $SD = 0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความสามารถในการวิเคราะห์หลักกฎหมายได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.65$) มีความเข้าใจกฎหมายเบื้องต้น ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.71$) และสามารถนำความรู้กฎหมายไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการฝึกงานได้ ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.64$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ 3 ลำดับแรกดังนี้ สามารถเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องตรงกับหลักของกฎหมายได้ ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.74$) มีความคล่องแคล่วในการนำกฎหมายไปใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.16$, $SD = 0.68$) และมีทักษะความรู้กฎหมายของหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.11$, $SD = 0.73$) ตามลำดับ

ส่วนความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย โดยภาพรวม จำแนกตามผู้รับฝึก

1. โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, $SD = 0.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.33$) และด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.44$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.16$, $SD = 0.57$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ ($\bar{X} = 4.78$, $SD = 0.45$) การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และการเคารพในสิทธิและทรัพย์สินของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.76$, $SD = 0.43$) การมีเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.69$, $SD = 0.46$) การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน และการประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.48$) การรักษาเวลาและให้ความสำคัญต่อเวลาในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.59$, $SD = 0.59$) ความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.55$) การคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.55$) และการรักษาประโยชน์ของหน่วยงานทั้งทางตรงและทางอ้อม ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.55$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

3. ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความสุภาพอ่อนน้อมวางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ ($\bar{X} = 4.72$, $SD = 0.51$) การมีระเบียบวินัยในการ

ทำงาน ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.53$) และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถเข้ากับบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.56$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความรู้รอบตัวและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ($\bar{X} = 4.19$, $SD = 0.65$) การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างทำงาน ($\bar{X} = 4.19$, $SD = 0.76$) และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางาน ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.77$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

4. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, $SD = 0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเข้าใจกฎหมายเบื้องต้น ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.63$) สามารถนำความรู้กฎหมายไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการฝึกงานได้ ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.62$) มีความสามารถในการวิเคราะห์หลักกฎหมายได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.73$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ 3 ลำดับแรกดังนี้ มีความคล่องแคล่วในการนำกฎหมายไปใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.76$) มีทักษะความรู้กฎหมายของหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.72$) และมีทักษะความรู้กฎหมายพิเศษที่ใช้ในการฝึกงาน ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.74$) ตามลำดับ

โดยความคิดเห็นที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำแนกตามผู้รับฝึกและนักศึกษา ระดับความคิดเห็นนักศึกษากับความคิดเห็นผู้รับฝึกของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน และด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ การมีเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่นๆ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่าง

2. ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นการมีระเบียบวินัยในการทำงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย

1. จำแนกตามเพศ พบว่า เพศที่ต่างกัน มีความพึงพอใจโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน

2. จำแนกตามอายุ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน

2. ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน พบว่าจำนวนบุคลากรในหน่วยงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน
3. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน พบว่าจำนวนบุคลากรในหน่วยงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน
4. โดยภาพรวม พบว่าจำนวนบุคลากรในหน่วยงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย มีดังนี้

ผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายตามการรับรู้ของนักศึกษา พบว่านักศึกษาควรมีความสามารถพื้นฐานมีความรู้ทางวิชาชีพและความสามารถในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศาสตราจารย์บลูม (2001) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาด้านพุทธิพิสัยที่ทำให้ได้รับประโยชน์ในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความเข้าใจในความรู้ มีความสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของจำเนียร จวงตระกูล (2542) ได้ให้แนวความคิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ว่า นักศึกษาควรเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมาย พร้อมที่จะสอบถามและขอความช่วยเหลือจากผู้เกี่ยวข้องหากเกิดข้อขัดข้องหรือไม่เข้าใจ

จากแนวความคิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวมาข้างต้นสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตหลักสูตรนิติศาสตร์ที่พึงประสงค์ (มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 2554) ไว้ว่า นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ทางด้านนิติศาสตร์ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และมีความสามารถในการใช้ความรู้เพื่อการประกอบวิชาชีพได้ สอดคล้องกับแนวความคิดของदनัย เทียนพุ่ม (2546) ได้กล่าวไว้ว่าการคัดเลือกคนเป็นการสรรหาคนที่มีความรู้ ความสามารถทั้งวิชาการและวิชาเฉพาะในส่วนที่เป็นประโยชน์กับงาน และสอดคล้องกับบงลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธ์ (2546)

ผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายตามการรับรู้ของผู้ฝึก พบว่านักศึกษาฝึกงานในปัจจุบันควรมีคุณลักษณะในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน และด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุวณา ศิลปรัตน์ (2551) การศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการในสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงาน สาขารัฐประศาสนศาสตร์ พบว่า ความต้องการของผู้ประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงานสาขารัฐประศาสนศาสตร์ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำความรู้มาใช้ในการฝึกงาน ด้านความรู้พื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน และด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ทั้ง 3 ด้านมีความต้องการค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก เฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และมี

คุณธรรม การมีความรับผิดชอบหน้าที่และมีความตั้งใจและเอาใจใส่ในการทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

นำประเด็นที่สำคัญจากผลการวิจัยเชิงปริมาณมาอภิปรายผลแยกตามแต่ละด้านของคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย ดังนี้

1. ผลของคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ระดับมากที่สุดมีประเด็นที่สำคัญได้แก่ “มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่” “การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและการเคารพในสิทธิและทรัพย์สินของผู้อื่น” “การมีเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน” “การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน และการประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี”

การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและการเคารพในสิทธิและทรัพย์สินของผู้อื่น การมีเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน และการประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี เป็นคุณสมบัติขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนควรมีสำหรับการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขในสังคมและเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของบุคคลเพื่อนำไปใช้ทำงานร่วมกับผู้อื่น อีกทั้งเป็นเพราะหลักสูตรนิติศาสตร์ได้สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการเรียนการสอนในทุกรายวิชา เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพกฎหมายแก่นักศึกษาและมีการดำเนินจัดโครงการกิจกรรมเกี่ยวกับการอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษา รวมทั้งนักศึกษาที่ตระหนักได้ดีว่าการมีคุณธรรมจริยธรรมจะสามารถทำให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและประเทศชาติได้อย่างเป็นปกติสุข ซึ่งสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (2552) โดยสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ไว้ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ สุจริต และสามารถจัดการปัญหาความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ที่ได้รับกับจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพและแสดงออกซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนต่อผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ และมีความรับผิดชอบในหน้าที่เป็นสมาชิกที่ดีและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อการพัฒนา มีภาวะผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น

2. ผลของคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีประเด็นที่สำคัญได้แก่ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถเข้ากับบุคคลอื่น” “ความสนใจที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ” “การมีระเบียบวินัยในการทำงาน” “การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างทำงาน” และ “ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางาน” การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การให้ความสนใจต่อการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและมีความสนใจที่พัฒนาความรู้ของตนให้ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ที่การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ นักศึกษาและผู้ฝึกย่อมรับรู้ร่วมกันได้ว่าหากไม่แสวงหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาความรู้ของตน จะทำให้ขาดการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทกฎหมายใหม่ๆ และกระบวนการดำเนินขั้นตอนตามกฎหมายต่างๆ ทำให้เป็นเกิดความไม่เท่าทันวิทยาการใหม่ๆ ในวงการวิชาชีพนักกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งรัตน์ ชัยสำเร็จ (2553) ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการหนังสือพิมพ์ตามความคิดเห็นและความต้องการของหัวหน้า

หน่วยงาน คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการหนังสือพิมพ์ ที่หัวหน้าหน่วยงานต้องการ เช่น ความรู้ เรื่องสถานการณ์ปัจจุบัน ความสามารถในการจับประเด็นข่าวหรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจ เป็นต้น อยู่ใน ระดับมากที่สุด ดังนั้นการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาความรู้ของตนให้ทันสมัยเท่าทันกับ เหตุการณ์ในปัจจุบันอยู่เสมอ จะส่งผลให้นักศึกษามีโอกาสได้รับประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้นและ ทำให้สามารถประสบผลสำเร็จในการดำรงตนอยู่ในวิชาชีพนักกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

3. ผลของคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการ ปฏิบัติงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ “มีความเข้าใจกฎหมายเบื้องต้น” “มีความสามารถในการวิเคราะห์หลักกฎหมายได้อย่างเหมาะสม” “สามารถนำความรู้กฎหมายไปใช้ ให้เกิดประโยชน์ในการฝึกงานได้” “มีความคล่องแคล่วในการนำกฎหมายไปใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น” “มีทักษะความรู้กฎหมายของหน่วยงาน” และมีทักษะความรู้กฎหมายพิเศษที่ใช้ในการฝึกงาน” ซึ่ง สอดคล้องกับศิริวรรณ สิริพทุธธรรม (2547) ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของ บัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของ มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการหรือวิชาชีพ ในระดับมาก

การที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากความเข้าใจกฎหมายเบื้องต้น การมีความสามารถใน การวิเคราะห์หลักกฎหมายได้อย่างเหมาะสม สามารถนำความรู้กฎหมายไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการ ฝึกงานได้ มีความคล่องแคล่วในการนำกฎหมายไปใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีทักษะความรู้กฎหมาย ของหน่วยงาน และมีทักษะความรู้กฎหมายพิเศษที่ใช้ในการฝึกงาน

สรุปข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพกฎหมายตามการรับรู้ของนักศึกษานั้นนักศึกษาให้ความสำคัญกับการมีความสามารถพื้นฐาน มีความรู้ทางวิชาชีพและความสามารถในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีคุณธรรมจริยธรรมและ จรรยาบรรณวิชาชีพ ส่วนผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายตามการรับรู้ของผู้ฝึกได้ให้ความสำคัญกับการที่นักศึกษาฝึกงานใน ปัจจุบันควรมีคุณลักษณะในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณใน วิชาชีพ ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน และด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการใน การปฏิบัติงาน ดังนั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการ ฝึกงานให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและผู้ฝึกเพื่อให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีในการ ทำงาน ชยันและรับผิดชอบ เปิดกว้างต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มีความกระตือรือร้นในการทำงานเชิงรุก และความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตนิเทศศาสตร์หลังจากบัณฑิตเข้าสู่ตลาดแรงงานจริง
2. อาจทำการศึกษาความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยแยกตามประเภทที่สถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาทิเช่น หน่วยงานของรัฐที่บังคับใช้กฎหมาย สำนักงานกฎหมายเอกชน บริษัทเอกชนทั่วไป เพื่อทราบความต้องการที่ชัดเจนในเชิงลึกของแต่ละบริบทงาน
3. อาจทำการศึกษาความเห็นและความต้องการของนักศึกษาหลักจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแล้วว่ามีความต้องการให้การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใดที่เป็นประโยชน์กับการทำงานจริง
4. ควรมีการศึกษาวิจัยนักศึกษาในหลักสูตรอื่นๆที่ลงเรียนวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
5. ควรมีการศึกษาวิจัยนักศึกษาที่เรียนวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพดังกล่าวนี้ในมหาวิทยาลัยอื่นๆ นอกเหนือจากที่เคยศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรมภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559)*. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวาน กราฟฟิก จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน จำกัด ภาพพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน จำกัด ภาพพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน จำกัด ภาพพิมพ์.
- กฤตยา ฐานารักษ์. (2555). *คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์สำหรับสถานประกอบการกรณีศึกษาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารคณะสังคมศาสตร์ และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่*. ม.ป.ท.
- กฤษมา ยกชู. (2553). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมในการสอบ GAT และ PAT ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการรัชดา เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ.” *ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*,
- กัจจกร ตันวัฒนา. (2553). *ความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่มีต่อคุณภาพการฝึกงานของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปะเหลียน*. ม.ป.ท.
- จิราวรรณ เครือคำปิว. (2546). “การเตรียมความพร้อมเพื่อการพัฒนาและการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลด้านบริการสถานบริการสุขภาพพิเศษ.” *ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- จำเนียร จวงตระกูล. (2542). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เล่ม 1*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์กฎหมายธุรกิจอินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด.
- ฐากร อนุสรณ์พาณิชย์กุล. (2554). *รายงานวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- दनัย เทียนพุ่ม. (2546). *Core Human Competencies : ความสามารถ ปัจจัยชี้ชนะของธุรกิจและคน*. กรุงเทพฯ : นาโกต้า จำกัด.
- ถนอม อินทรกำเนิด. (2553). *รายงานการวิจัยแนวทางพัฒนาและแก้ไขปัญหาสถาบันอุดมศึกษากลุ่มใหม่*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- ทัศนาศาสตร์. (2531). *การศึกษาทำให้คนทำงานได้หรือไม่*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ศุภสภา.
- นงลักษณ์ สุทธิวัฒนพันธ์. (2546). *คิดและทำอย่างผู้นำ*. กรุงเทพฯ : สนุกอ่าน.
- พรนพ พุกกะพันธ์. (2544). *จริยธรรมธุรกิจ ยุคโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จากรีโปรดักท์.

- พรรณวิภา บรรณเกียรติ. (2543). การสร้างวิชาทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาล. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์ร ฉายอรุณ. (2545). ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการรับนักศึกษา ฝึกงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 แผนกวิชาพาณิชยการ วิทยาลัย อาชีวศึกษาเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพ็ญศรี ศรีสังธรรมและเสวรัตน์ ม่านสะอาด. (2552). ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงานสาขาเภสัชศาสตร์: มุมมองของอาจารย์ประจำแหล่งฝึก. คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. (2554). มาตรฐานหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต (มคอ.2) ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ.
- มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. (2557). คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ยศวีร์ อิมอโนทัยและคณะ. (2547). คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์ตามความต้องการของ ตลาดแรงงาน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- รวีวรรณ ชินตระกูล. (2542). การท้าววิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทที.พี.ปรีน จำกัด.
- โรจน์รวี พจน์พัฒนพล. (2552). คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในทัศนะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ (2547). คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สมชาติ กิจยรรยง. (2548). พัฒนาคณะ พัฒนางาน การบริหารบุคคลสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้ากรุ๊ป.
- สมบูรณ์ ต้นยะ. (2547). การประเมินทางการศึกษา. สุวีริยาสาส์น. กรุงเทพฯ.
- สิริกาญจน์ ปรีชาหาญ. (2546). ศึกษาความร่วมมือของสถานศึกษากับสถานประกอบการ ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิค ในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 1. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2552). หลักสูตรวิชาการทางการศึกษาตามนัยแห่งพุทธธรรม. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวณา ศิลปรัตน์. (2551). การศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการในสถานประกอบการที่มีต่อ นักศึกษาฝึกงาน สาขารัฐประศาสนศาสตร์. ม.ป.ท.

- แสงดาว สุดาทิพย์. (2556). *คุณสมบัติที่พึงประสงค์ต่อการจ้างงานกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ วิทยาลัยเทคโนโลยีระยองบริหารธุรกิจ จังหวัดระยอง*. วิทยาลัยเทคโนโลยีระยองบริหารธุรกิจ.
- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2549) *มาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน จำกัด ภาพพิมพ์.
- หยกฟ้า เตชวาทกุล. (2545). *ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม.) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อมรา ใจบำรุง. (2545). *ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อนักศึกษาฝึกงาน ของโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรุณพร เนียมสุวรรณ. (2549). “การเตรียมความพร้อมในการรับบุคคลเข้าศึกษาระดับอุดมศึกษา ระบบกลางของนักศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิตบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร.” ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ

- Anastasi, A. (1968). *Personality Development*. New York : McGraw-Hill Book Company.
- Cushway, B. (1994). *Association for management for Education and Development*. Great Britain: Kogan Page Limited.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Lieberman David A. (1992). *Learning: behavior and cognition*. Scotland. University of Stirling.
- Monly, R. W. & Robert, M. N. (1996). *The management of Human Resources*. New York : McGraw-Hill.
- Parsons, R.D. & Hinson, S. L. (2001). *A Practitioner-Researcher Model of Teaching*. Canada.
- Virginia, B. and Cambell, M. (1977). “The Seven” E “Teaching” Science Scope. October.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างเนื้อหาข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายการวิจัย
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย

ข้อคำถาม	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ						
	พันธ์ เทพ วิทิต อนันต์	ประศ าสน์ นิยม	รุ่งภพ คง ฤทธิ์ ระจัน	ฐิตียา เนตร วงษ์	สุดา รัตน์ เทพ พิมล		
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ							-ความซื่อสัตย์ อดทน.ค่า ขยาย มีนิสัย
1. ความซื่อสัตย์ อดทน..	0	1	1	0	0	0.4	ขยาย มีนิสัย
2. ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่	1	1	1	1	1	5	ใฝ่คุณภาพ
3. การรักษาเวลาและให้ความสำคัญต่อเวลาในการปฏิบัติงาน	1	1	1	1	1	5	มีนิสัยเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน	1	1	1	1	1	5	สามารถแยก ขยัน
5. ความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่	1	1	1	1	1	5	กับอดทน
6. การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	1	1	1	1	1	5	และควรมีค่า
7. การมีเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน	1	1	0	0	1	0.6	ขยายที่
8. การรักษาประโยชน์ของหน่วยงานทั้งทางและทางอ้อม	1	1	1	1	1	5	สามารถเห็นได้อย่างเป็น
9. การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและรักษาทรัพย์สินของหน่วยงาน	0	1	1	0	0	0.4	รูปธรรม (สุดารัตน์)
10. การคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมเป็นหลัก	1	1	1	1	1	5	-ความรักดี
11. การประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี	1	1	1	1	1	5	องค์กร(สุดา
12. การเคารพในสิทธิและทรัพย์สินของผู้อื่น	1	1	1	1	1	5	รัตน์) หมายถึงไม่

ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน							เอาของผู้อื่นมาใช้
13. การใช้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสาร	1	1	1	1	1	5	-ควรรแยก
14. การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสาร	1	1	0	1	1	0.6	ด้ ำ น
15. การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน	0	1	1	1	1	0.8	ความสามารถ
16. การใช้ทักษะทางคอมพิวเตอร์ในการทำงาน	1	1	0	1	1	0.8	ถพื้นฐานที่
17. การวางแผนและจัดระบบการทำงาน	1	1	1	1	1	5	ส่งผลต่อการ
18. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางาน	1	1	1	1	1	5	ทำ ง ำ น
19. การควบคุมและถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น	0	1	1	0	0	0.4	ออกเป็น 3
20. การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างทำงาน	1	1	1	1	1	5	กลุ่ม ดังนี้
21. ความสามารถในการนำเสนอผลงาน	0	1	1	1	1	0.8	1.ความรู้
22. ความรู้รอบตัวและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล	0	1	1	0	0	0.4	2. ทักษะ
23. ความเชื่อมั่นในตนเอง	1	1	1	1	1	5	3.เจตคติ
24. การมีปฏิภาณไหวพริบในการทำงาน	1	1	0	1	1	0.8	(ประศาสน์)
25. ความมั่นคงทางอารมณ์	1	1	1	1	1	5	
26. ความสุภาพอ่อนน้อมวางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ	1	1	1	1	1	5	ข้อ22 ควรร
27. การมีระเบียบวินัยในการทำงาน	1	1	1	1	1	5	ใช้คำถาม
28. ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	0	1	1	1	1	0.8	สนใจความ
29. การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถเข้ากับบุคคลอื่น	0	1	1	1	1	0.8	เป็นไปของ
30. ความสามารถในการทำงานเป็นทีม	0	1	0	1	0	0.4	สังคม
31. คุณสมบัติของการเป็นผู้นำ	1	1	1	1	1	5	ตอบคำถาม
32. ความสนใจที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	1	1	1	1	1	5	แก้เป็น ให้
							คำปรึกษา
							ตอบข้อ
							ซักถาม ให้
							คำแนะนำ
							ทาง
							กฎหมายได้
							อย่างถูกต้อง
ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน							
33. มีความเข้าใจกฎหมายเบื้องต้น	1	1	1	1	1	5	
34. มีทักษะความรู้กฎหมายพิเศษที่ใช้ในการ	1	1	1	1	1	5	
35. มีทักษะความรู้กฎหมายของหน่วยงาน	1	1	0	1	1	0.8	
	1	1	1	1	1	5	

36. สามารถตอบคำถามทางกฎหมายได้อย่างถูกต้อง	0	1	1	1	1	0.8	
37. สามารถนำความรู้กฎหมายไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการฝึกงานได้	1	1	1	1	1	5	
38. สามารถเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องตรงกับหลักของกฎหมายได้	1	1	1	1	1	5	
39. มีความคล่องแคล่วในการนำกฎหมายไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น	1	1	1	1	1	5	
40. มีความสามารถในการวิเคราะห์หลักกฎหมายได้อย่างเหมาะสม							

ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง ดังนี้

ข้อคำถามมีจำนวนมากและบางข้อคำถามซ้ำซ้อน หากปรับลดหรือทบทวนดูให้น้อยลง จะช่วยให้ตอบคำถามได้มากขึ้น(พันธเทพ)

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุ่งภพคงฤทธิ์ระจัน อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฐิติยา เนตรวงษ์ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
3. ดร. พันธุ์เทพ วิฑิตอนันต์ อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. ดร. สุดารัตน์ เทพพิมล อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
5. ดร. ประศาสน์ นิยม อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่องานวิจัย

แบบสอบถามแบบสอบถามเพื่องานวิจัย

เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย

ซึ่งแบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไป จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย จำนวน 35 ข้อ ตามคุณลักษณะดังนี้

2.1 ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพกฎหมาย

2.2 ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน

2.3 ด้านความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา

คำตอบของท่าน คณะผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และจะประมวลผลเป็นรายงานในภาพรวม เพื่อเป็นการพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัยเท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง หน้าหัวข้อที่ตรงกับคำตอบของท่าน หรือเติมข้อความให้สมบูรณ์

1.1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.) เพศ ชาย หญิง

2.) คุณวุฒิการศึกษา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรี 3. ปริญญาโท

4. ปริญญาเอก 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

3.) ตำแหน่งงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เจ้าของกิจการ 2. กรรมการผู้จัดการ 3. ผู้จัดการ/ผู้อำนวยการ

4. หัวหน้างาน/หัวหน้าแผนก 5. อื่น ๆ (ระบุ).....

4.) ประสบการณ์การทำงาน

1. 2. 3.

4. 5. อื่น ๆ (ระบุ)

1.2 ข้อมูลสถานภาพของหน่วยงาน

1.) ประเภทของหน่วยงาน

1. ราชการ 2. รัฐวิสาหกิจ
 3. เอกชน 4. อื่น ๆ(ระบุ).....

2.) จำนวนบุคลากรในหน่วยงาน

1. ต่ำกว่า 5 ปี 2. ตั้งแต่ 50 คน – 100 คน
 3. ตั้งแต่ 101-300 คน 4. อื่น ๆ(ระบุ).....

1.3 ข้อมูลความสัมพันธ์ของนักศึกษากับหน่วยงาน

1.) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมาหรือไม่

1. ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา
 2. ใกล้เคียงกับสาขาวิชาที่เรียนมา
 3. ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา

2.) ระยะเวลาที่นักศึกษาเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมายในหน่วยงาน

1. 1- 2 เดือน 2. 2-4 เดือน

ตอนที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
 กฎหมาย

คำชี้แจง 1.โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง หน้าหัวข้อที่ตรงกับคำตอบของท่าน

2. ความหมายของคะแนนในช่องระดับความคิดเห็น ความหมายของคะแนนในช่องระดับ

ความเป็นจริง

- 1 หมายถึง น้อยที่สุด 2 หมายถึง น้อย
 3 หมายถึง ปานกลาง 4 หมายถึง มาก
 5 หมายถึง มากที่สุด

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ					
1. ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่					
2. การรักษาเวลาและให้ความสำคัญต่อเวลาในการปฏิบัติงาน					
3. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน					
4. ความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่					
5. การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต					
6. การมีเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน					

7. การรักษาประโยชน์ของหน่วยงานทั้งทางตรงและทางอ้อม					
8. การคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมเป็นหลัก					
9. การประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี					
10. การเคารพในสิทธิและทรัพย์สินของผู้อื่น					
ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน					
11. การใช้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสาร					
12. การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการติดต่อสื่อสาร					
13. การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน					
14. การใช้ทักษะทางคอมพิวเตอร์ในการทำงาน					
15. การวางแผนและจัดระบบการทำงาน					
16. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางาน					
คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ระดับความ คิดเห็น				
	5	4	3	2	1
17. การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างทำงาน					
18. ความรู้รอบตัวและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล					
19. ความเชื่อมั่นในตนเอง					
20. การมีปฏิภาณไหวพริบในการทำงาน					
21. ความมั่นคงทางอารมณ์					
22. ความสุภาพอ่อนน้อมวางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ					
23. การมีระเบียบวินัยในการทำงาน					
24. ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน					
25. การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถเข้ากับบุคคลอื่น					
26. คุณสมบัติของการเป็นผู้นำ					
27. ความสนใจที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ					
ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในการปฏิบัติงาน					
28. มีความเข้าใจกฎหมายเบื้องต้น					
29. มีทักษะความรู้กฎหมายพิเศษที่ใช้ในการฝึกงาน					
30. มีทักษะความรู้กฎหมายของหน่วยงาน					
31. สามารถตอบคำถามทางกฎหมายได้อย่างถูกต้อง					
32. สามารถนำความรู้กฎหมายไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการฝึกงานได้					

33. สามารถเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องตรงกับหลักของกฎหมายได้					
34. มีความคล่องแคล่วในการนำกฎหมายไปใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น					
35. มีความสามารถในการวิเคราะห์หลักกฎหมายได้อย่างเหมาะสม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ข้อมูลของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ภาคผนวก ง
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย

ตอนที่ 1 ท่านมีความคิดเห็นในเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพกฎหมาย” ทั้ง 3 ด้าน ดังต่อไปนี้อย่างไรบ้าง

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ ความตรงต่อเวลา มารยาทในที่ทำงาน

.....

2. ด้านทักษะระหว่างบุคคล การสื่อสาร ทำงานร่วมกับผู้อื่น บุคลิกภาพ

.....

3. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ปัญญา และการคิดวิเคราะห์

.....

4. ด้านความสามารถในใช้เทคโนโลยี

.....

ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ข้อมูลของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานต่อไป

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล : นายพีร์ พวงมะลิ ตําแหน่งปัจจุบัน : อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก หลักสูตรนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต 295 ถนนราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพฯ หมายเลขโทรศัพท์ 02-244-5800, 02-244-5842, 092-284-5088

ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	สาขาวิชา	ชื่อสถานศึกษา
นิติศาสตร์บัณฑิต	นิติศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Master of Law		Duke University

กำลังศึกษาปริญญาเอกคณะนิติศาสตร์ ประเทศสิงคโปร์

ประวัติการทำงาน

-Associate Researcher Singapore Institute of International Affairs (2008-2011)

-อาจารย์ประจำหลักสูตรมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ผลงานตีพิมพ์

- Simon S.C. Tay and Phir Paungmalit, 'Critical environmental questions; Nuclear energy and human security in Asia', "Nuclear Power and Energy Security in Asia", Ed.Rajesh Basur and Koh Swee Lean Collin, Routledge, 2012, 90-111

ประสบการณ์ในการทำงานอื่นๆ

- ผู้เรียบเรียงเอกสารประกอบการสอน รายวิชา ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับกฎหมาย 1 ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับกฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และภาษาอังกฤษเกี่ยวกับกฎหมายแพ่งและกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

- อาจารย์ผู้สอน รายวิชา กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับกฎหมาย 1 ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับกฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับกฎหมายแพ่งและกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางกฎหมาย

ชื่อ - นามสกุล : นางสาวพรเพ็ญ ไตรพงษ์ ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์
หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก หลักสูตรนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต 295 ถนนราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพฯ หมายเลขโทรศัพท์ 02-244-5800, 02-
244-5841, 08-3553-0222 E-mail :cherrypornpen@yahoo.com

ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	สาขาวิชา	ชื่อสถานศึกษา
น.บ. (นิติศาสตร์)	นิติศาสตร์	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
น.ม. (นิติศาสตร์)	กฎหมายธุรกิจ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประกาศนียบัตรเนติบัณฑิต	นิติศาสตร์	เนติบัณฑิตยสภา
ประกาศนียบัตรวิชาว่าความ		สภาทนายความ
กำลังศึกษาปริญญาเอกสาขานิติศาสตร์		มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ

- สังคมวิทยา

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย

งานที่สำเร็จแล้ว :วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง พฤติกรรมและความคาดหวังในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตร
การโรงแรมต่อวิชาสัมมนากฎหมายเพื่อการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ประจำปีการศึกษา 2554

:โครงการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สิทธิของผู้บริโภค ของ สคบ.

:โครงการการศึกษาพัฒนาองค์กรและนวัตกรรมการเสริมสร้างวัฒนธรรม และค่านิยมที่เอื้อต่อการ
ปฏิบัติงานของสำนักงาน ป.ป.ช. ของ สำนักงาน ป.ป.ช.

:วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง พฤติกรรมและความคาดหวังในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชา
เอกเทศสัญญา 1 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ประจำปีการศึกษา 2555

:พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนวิชาพระ
ธรรมนุศาลยุติธรรม ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

:ความคาดหวังของนักศึกษานิติศาสตร์ต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย ของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

:พฤติกรรมและความคาดหวังทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ : กรณีศึกษานักศึกษาที่
เรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์ประจำปีการศึกษา 2/2554 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

:ความพึงพอใจและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชา
กฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ประจำปีการศึกษา 1/2555 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวน
ดุสิต

:พฤติกรรมและความคาดหวังในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชาเอกเทศสัญญา 2
ประจำปีการศึกษา 1/2555 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

:ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายลักษณะ
ละเมิด จัดการงานนอกสิ่ง ลามมิควรได้ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

:โครงการการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สิทธิของผู้บริโภค ของ สคบ.

:โครงการติดตามประเมินผลการดำเนินงานภายใต้นโยบายคุ้มครองผู้บริโภค ในบริบทของแผนยุทธศาสตร์การคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2555-2558 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556 ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2555

:โครงการศึกษาบทบาท ภารกิจ ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ปีงบประมาณ พ.ศ.2556

:โครงการสำรวจความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้รับบริการ หน่วยงานราชการรัฐวิสาหกิจ ที่มีต่อการให้บริการของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

:ลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558 ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

:พฤติกรรมและความคาดหวังของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการเรียนวิชากฎหมายลักษณะนิติกรรมและสัญญา ภาคการเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2555 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

:วิจัยในชั้นเรียนเรื่อง พฤติกรรมและความคาดหวังในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชาพระธรรมนุญศาลยุติธรรม

8. ประสบการณ์ในการทำงานอื่นๆ

- ผู้เรียบเรียงเอกสารประกอบการสอน รายวิชา กฎหมายลักษณะตัวเงิน กฎหมายลักษณะประกันด้วยบุคคลและทรัพย์สิน พระธรรมนุญศาลยุติธรรม กฎหมายเอกเทศสัญญา 1 กฎหมายเอกเทศสัญญา 3 ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับกฎหมาย 1 ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับกฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และภาษาอังกฤษเกี่ยวกับกฎหมายแพ่งและวิธีพิจารณาความแพ่ง

- อาจารย์ผู้สอนวิชากฎหมายภาษาอากร กฎหมายธุรกิจ กฎหมายพาณิชย์ กฎหมายลักษณะตัวเงิน กฎหมายลักษณะประกันด้วยบุคคลและทรัพย์สิน พระธรรมนุญศาลยุติธรรม ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย สัมมนากฎหมายเพื่อการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับกฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และภาษาอังกฤษเกี่ยวกับกฎหมายแพ่งและกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ชื่อ – นามสกุล : นางสาวสุภาภรณ์ เกลี้ยงทอง ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์
หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก หลักสูตรนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต 295 ถนนราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพฯ หมายเลขโทรศัพท์ 02-244-5840, 086-
666-1972 E-mail :rjarnsu@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	สาขาวิชา	ชื่อสถานศึกษา
น.บ. (นิติศาสตร์)	นิติศาสตร์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประกาศนียบัตรเนติบัณฑิต	นิติศาสตร์	เนติบัณฑิตยสภา
ประกาศนียบัตรวิชาว่าความ		สภาทนายความ

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

งานที่สำเร็จแล้ว :การประเมินหลักสูตรนิติศาสตร์ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2551

:การพัฒนาหลักสูตรนิติศาสตร์ตามกรอบคุณวุฒิฉบับพัฒนา 2554

:ความคาดหวังของนักศึกษานิติศาสตร์ต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย ของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

:พฤติกรรมและความคาดหวังทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ : กรณีศึกษานักศึกษาที่
เรียนวิชากฎหมายการพาณิชย์ประจำปีการศึกษา 2/2554 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

:ความพึงพอใจและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชา
กฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ประจำปีการศึกษา 1/2555 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวน
ดุสิต

:พฤติกรรมและความคาดหวังในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชาเอกเทศสัญญา 2
ประจำปีการศึกษา 1/2555 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

:ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ต่อวิชากฎหมายลักษณะ
ละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรได้ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

งานวิจัยที่กำลังทำ :คุณลักษณะของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตในประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน 2558 ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ลุล่วงแล้วประมาณร้อยละ 90

:พฤติกรรมและความคาดหวังของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตร์ในการเรียนวิชากฎหมายลักษณะนิติกรรม
และสัญญา ภาคการเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2555 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ประสบการณ์ในการทำงาน/ผลงานวิจัย/ที่ปรึกษา และงานอื่นๆ

- ทนายความและที่ปรึกษากฎหมาย สำนักงาน เอ แอนบิซิเนส จำกัด
- อาจารย์ผู้สอนวิชากฎหมายการพาณิชย์ หมวดวิชาสังคมศาสตร์ กรุงเทพมหานครการบัญชีวิทยาลัย
- อาจารย์ผู้สอนวิชากฎหมายธุรกิจ กฎหมายลักษณะนิติกรรมและสัญญา กฎหมายลักษณะตัว
เงิน กฎหมายปกครอง กฎหมายแรงงานและวิธีพิจารณาคดีในศาลแรงงาน และสัมมนากฎหมายเพื่อการ
จัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ
- ผู้แต่งหนังสือคำบรรยายกฎหมายลักษณะนิติกรรมและสัญญา